

Příloha C: CD s doslovnými přepisy všech rozhovorů s respondenty.

Rozhovor č. 1.

Paní P., 43 let, tramp samotář

Ahoj, P. díky za vyslyšení, já si teď na tobě vyzkouším takzvaný polostrukturovaný rozhovor, co se českého trampingu týče, ty jsi takový ideální pokusný respondent (smích), ty jsi mi dokonce hned dovolila to nahrávat na mobil, abych si to mohla následně do práce přepsat...

Jasně, jestli Ti to bude něco platný, jistě nějak obohatíme vědu...

Já už jsem ti říkala, že jsem si vybrala za cíl zjistit, jak je to s českým trampingem, zdali bude i nadále přežívat čili nic, jestli na něj budou jen vzpomínky...

To je strašně pesimistický téma... to tam nic lepšího nebylo? To Ti můžu říct hned, že to končí a nemusíš dělat výzkum!

Tak Ti pěkně děkuju! Já se ale chci dozvědět, proč končí - tedy podle Tebe- na to nemůžeš odpovědět jen tak - „končí“ - mě by fakt zajímalo, proč končí, co k tomu přispělo, to jsou docela zajímavé věci..

Tak zkoumej, už budu odpovídat vědecky.

Třeba opravdu přijdeme na něco nového. Takže., první otázka - jak ty ses vlastně dostala k trampingu?

No...ono to je vlastně docela jednoduchý. Já měla už od mala ráda koně. Indiáni, Winnetou a samozřejmě jejich koně, to byl můj svět hrdinů. A taky jsem milovala mušketýry, ti samozřejmě taky jezdili na krásných koních.

A když se pak na střední škole objevila ta skvělá možnost vstoupit do jezdeckého oddílu, (jak jme říkali - do jezdeckáku a byla by to taky zajímavá historie.), tak se mi jako zázrakem podařilo si něco z toho dětství splnit. No a pak se u koní objevil můj budoucí - to jsem samozřejmě netušila, že? - manžel, který už roky na vandry jezdil a bylo to. Už jen to, jak se u koní za ním občas stavovali kamarádi v tramském, s kovbojskýma kloboukama, to bylo něco úžasnýho. No, a když jsme pak začali spolu chodit, řekl jednou na jaře „ pojed' taky“ a jela

jsem na svůj první vandr. Víš, ono to mělo tenkrát strašně moc společnýho, vandráci a koňáci, to je těžký vysvětlit. Oba ty tábory vyznávaly svoji - pro nás tehdy - ušlechtilou filozofii i spojení s přírodou. Taky jsme u koní milovali country hudbu., já byla za hvězdu, že jsem hrála dobře na kytaru, třeba když jsme si udělali večer ohýnek...pak jsem se přes písničky dostala až ke klasický trampský písni a ta se tenkrát docela těžko sháněla, pro zpěvníky si člověk tenkrát nebyl línej zajet si do Prahy, stejně jako pro kovbojskej kloubouk, kristusky (to byla jeden čas ohromná móda, ale to tam nepiš) prostě jedno s druhým...

Takže to koňáctví - to je krásnej výraz - bylo jakýmsi startem ?

No jasně, nebejt koní, neznám M. a neznat M., asi bych se těžko setkala s trampingem. Naši byli docela dost konzervativní, ti šileli z trampingu i z koní. Panebože, jak já je dneska chápu!

A jak dlouho Ti to nadšení zůstalo?

No u koní jsem byla dlouho, v podstatě šest let. Pak jsme se vzali, začalo se stavět... No ale trampovali jsme spolu alespoň čtyři roky, a pak jsme po revoluci přesedlali na cyklistiku a to přespávání venku při třeba celotýdenním ježdění mělo hodně společnýho s trampováním, ráno vyjedeš, cíl cesty sice známý, alek kde budeš spát, to nevíš...taky se chceš podívat po Čechách, to byl taky prima cíl.

P., měla jsi někdy pocit, že má trampování v sobě cosi ušlechtlejšího, než jen přespání v přírodě?

Já to zase zaonačím trochu na ty koňáky, ono to podle mě strašně moc spolu souvisí. Za sebe můžu říct, že mockrát. Ted' to třeba člověk umí líp pojmenovat, než v těch sedmnácti. Víš, nám se třeba tenkrát zdálo - a u toho trampingu je to podobný, ne -li stejný, to ať mi nikdo nenamlouvá - že jsme cosi jinýho, lepšího než ostatní, když jezdíme na koních po lese a nezištně kydáme hnůj...Fakt! To sepjetí s přírodou, určitý rituály nebo i oblečení nás nějak vyčleňovalo, nebo jsme si to jenom mysleli? Víš, tehdy, když jsi mohl večer ještě hladit koně v boxu, tak ses cejtil takovej jinej, přírodní, já nevím, ještě mě napadá dávnověkej (to je divnej výraz, vymysli si něco kulturního) a stejnej pocit byl i u toho trampingu. To je těžký vysvětlit... Co mě v každém případě nadchlo, tak bylo najevo dávané kamarádství všech M. přátel na vandrech i při návštěvách u koní.

P., jak to pokračovalo s Vámi -koňáky i trampy - po revoluci? Pokračovali jste dál?

No jak jsem řekla, bylo po. S M. jsme se po revoluci vzali, začalo se stavět a najednou začaly jiné starosti. Statek, ve kterém byl náš jezdečák, se vrátil v restituci a taky už družstvo nemělo na provoz deseti koní - jen tak pro zábavu mládeži - peníze. Takže to vydrželo tak dva roky po „sametu“, možná malinko dýl. No a jak jsem řekla, my jsme manželem přesedlali na úplně jinýho konička. Jako jedni z prvních ve městě jsme si pořídili na začátku devadesátých let horská kola a začali vandrovat na nich. No a pak začal M. v tomhle oboru podnikat a nebyl čas vůbec na nic.

Že se vracím k trampingu, já třeba pamatuju tu obrovskou porevoluční euforii začátku devadesátých let. Už jen ta naše svatba, v devadesátém roce, v country oblečení. To bylo něco fantastickýho. Vycházeli zpěvníky, desky, najednou se dalo sehnat cokoli, kanady, spacáky, batohy, kožené šperky, prostě cokoli! Tak si to člověk chvíli užíval. No a pak se tramping tiše a nenápadně vytratil. Ke slovu přišla moderna, technologie, mobily, počítače a nějaký uctívání posvátnýho kruhu už teď rozhodně nehrozí. Ale to je asi přirozený vývoj, na nikom teď nechceš, aby dodržoval - já nevím, mě teď napadaj třeba rytířský ctnosti - prostě každá doba má svoje a něco se jí zdá zastaralýho, nemoderního.

P., ty pracuješ s mladýma lidma, myslíš, že se mezi nima dá najít ještě někdo, koho zajímá vztah k přírodě a uznává takový to kamarádství, tak jako ho znáš z trampingu a od koní.? Mohl by jim trampingu něco dát, i ty současné generaci.?

To není tak jednoduchý. Spousta lidí ti řekne, ježišmarjá, jak s nima můžeš dělat, kourej, jsou drzí, neučeš se a já nevím co ještě. Ale já je vidím úplně jinak. Současná mládež je podle mě docela dost citlivá, taky maj svý bolístky, jenže je společnost a reklama tlačí úplně někam jinam, buď happy, free, nevaž se, odvaž se a tak dál. Takže oni tu svou citlivou dušičku někde schovávají. Možná že by bylo fajn -a já si dlouhou dobu říkám, že to někdy s nimi zkusím - jim nějak udat tón, říct, hele, když je ti nanič, jdi se projít, jdi třeba jen po V.(lesopark) a dívej se po přírodě, zkus se zastavit a všechno to promyslet, co tě trápí...já mám takou metodu, vždycky když mě něco...trápí, tak si představím sebe, třeba jako je ten pohled na Google - no vidíš že i já do toho motám internet - na mapách, jak někde v Evropě stojí nicotná P. z Č., a se na to koukáš trochu jinak. Jenže tohle jim předat není i jednoduchý, na to musí být pravá chvíle na správným místě. Mladá generace je hodně ovlivněná technikou, bez internetu ani

ránu, těžko jí vysvětlíš, že existuje něco jinýho než facebook. možná bychom my starší na ně víc působit, aby se nezhroutili, až přijde blackout..

No tak to bude teprve legrace...P.ted' budu trošku všetečná, ty jsi s manželem vandrovala, jezdila do přírody, na kole, na koních, předali jste něco svému synovi?

Aha, jestli se tramping trochu dědí?...Já osobně si myslím, že můžeš předat lásku k přírodě - o což jsme se snažili - ale to, jestli bude trávit volný čas v maskáčích pod celtou, to nepředáš. Možná kdybychom ho vozili s sebou od mládí na vandry...těžko říct. Kromě toho - oni mají úplně jiný svět, možná, ne možná, určitě, je pro ně trampování zastaralý, pozdrav z minulýho století. Já jsem třeba ráda, že jezdí občas na přespání v přírodě při airsoftu, že není tak zhejčkanej jako jeho vrstevníci, ale to nemá s trampingem moc společnýho. Ono je totiž trampování nejen o tom, že v přírodě přežiješ, ale má to i určitej - jak to říct -spirituální základ, nejen v ní přežiješ, ale určitým způsobem jí i poděkuješ a to je pro ty mladý ještě pořád běh na dlouhou trať. Nejsem si jistá, zda existuje v současný době obdobný hnutí....je to škoda, myslím, že by to spousta současných lidí, a to nejen mladých, potřebovala jako určitou terapii.... i když nemám zase celkovej přehled, třeba něco je. Asi je na nás starších,tohle všechno jim předávat,ale ona na to není už celkem síla a hlavně - dnešní mládí jsou dravější, chtějí mít zážitek ted' hned a bez namáhán í.A taky si nenechají do ničeho mluvit.

To jsou krásný slova, tebe to s těma mladýma asi dost baví,co?

Moc a asi je to na mě vidět, už mi to řeklo dost lidí.

Takže ty myslíš, že tramping do budoucna něco nahradí? Nějaký jiný hnutí? Hned na začátku jsi to celkem přímočaře řekla.

Já si za tím celkem stojím. Já si vážně myslím, že tramping mýho mládí - kanady, vojenská košile, usárna a Brontosauři u ohníčku, že to opravdu mizí. Je to spojený s dobou, ta jde dopředu a to trávení volnýho času je ted' mnohem rozmanitější, koho by bavilo sedět u ohníčku a zpívat. Možná s mobilem karaoke. Ta podstata trampingu je trochu někde jinde a nějak se do současný doby nehodí, což je škoda. Co jsme předali my jako rodiče, to jsme předali, a ty dnešní rodiče...myslím,že tenhle životní styl není jejich parketa.

P.díky za pěkná slova i ten pesimistický závěr.

Rozhovor č. 2

Paní S., 53 let, tramp samotář

Paní S., díky moc za možnost uskutečnění rozhovoru.....no, formality máme za sebou a vzhůru do vědecké činnosti, ..S., tys svého času taky hodně jezdívala na vandry, prosím Tě, můžu se zeptat: „Kde se vlastně vzaly kořeny tvého trampingu? To je začátek, co? Jako kniha!

No...vlastně to mám od našich, už když byli mladí. Když si to promítnu zpátky, tak naši se brali v šedesátých letech. To bylo takový uvolněný období a tatka byl takový svobodomyšlný, no jak jinak u Vodnáře – já vlastně ani nevím, kde se to v něm vzalo, když z něj byl potom voják z povolání (smích). Ale je pravda, že on přírodu miluje odjakživa a Český ráj je od S. nedaleko, já se nedivím, že k těm toulkám přemluvil i maminku. On když se rozpovídá, tak je taková chodící encyklopedie. Takže oni podle vyprávění chodili hodně za svobodna ven, no a pak si pořídili mně a několikrát mě s sebou vzali, mně se to moc líbilo, byla jsem hrozně pyšná. Já se pak snažila jet třeba i s P. (manžel), ale on na to moc nebyl, ale kvůli mně sice párkrát jel, ale nadšenej nebyl, to tedy ne.

Takže tvoje trampování skončilo...

No skončilo prakticky vstupem do manželství. Přišly děti, stavěl se dům - vezmi si, že tenkrát se stavělo svépomocí, půjčky moc neexistovaly. No a taky, P. byl z úplně jinýho prostředí, jeho rodiče byli dost nábožensky založení to by nedělalo dobrotu. Takže pro klid v rodině ...

A nebylo Ti to líto?

To víš, že bylo. Já jsem si to pak, když děti trochu povyrostly, trochu kompenzovala prázdninami na chatě. Já po našich zdědila v Podkrkonoší takový malý zázemí – no ani ne chaloupka ani ne chata, ale dalo se tam klidně s dětma o prázdninách bejt. Manžel začal hned po revoluci podnikat, dařilo se – ale jak se říká „ od nevidim do nevidim“. Takže já v létě sebrala kluky a pěkně jsme si tam „vegetili“. Když bylo pěkně, tak dostali batůžek a toulali jsme se po okolí, večer se rozdělal ohýnek, bylo to fajn...Jasně, že to už nebyl trampingu, ale ten základ toulání v přírodě, ten tam určitě byl a snad i dál je.

Vzpomínají synové?

Kupodivu ano a v dobrým, víš, že si někdy docela přesně vzpomenou, co se kde událo, takový ty drobný dětský dobrodružství, perličky, mám z toho dobrý pocit, že jim to něco dalo.

Takže základ třeba pro turistiku kluci mají, i když na vandry nejezdí...

To ano, ale já mám zatím pocit, že se to zúročí až ve zralém věku, ono chození v přírodě baví snad víc naši generaci, než mladý. Jako bychom my, dejme tomu zralejší....tak nějak venku pociťovali klid, určitý smíření.

Prima, teď jsi mi krásně nahrála na další otázku, proč si myslíš, že tramping už tolik mladé lidi neláká, i když třeba rodiče na ty toulky chodili? Přece jen by trampování mohlo něco mladý generaci předat ,je tam spousta krásných myšlenek...

Vždyť neuměj ani rozdělat oheň, natož přespat v lese. (smích). Ale ne, vážně, ono to není tak jednoduchý, to je námět na docela vážný zamyslení. První, co tě napadne, že mají oproti nám obrovský možnosti trávení volného času, což my měli poněkud okleštěný, ale pokud člověk chtěl, tak si vždycky něco našel. Ale když se nad tím víc zamyslíš, tak jaký volný čas ty mladý vůbec mají? Někdy ho mají až moc a takzvaně se „flákaj“, neuměj ho využít anebo naopak žádnéj nemají - třeba podnikají, nebo dojíždí do práce, to třeba zabere spoustu volného času a pak jsou za ten týden tak „urvaný“, že jsou rádi, že si odpočinou. Nebo mají třeba práci a ještě nějakou brigádu, třeba když platí hypotéku a tak. Takže zase možnosti volného času mají, ale není na něj paradoxně čas a ani peníze. Páni, to by se dalo rozebrat, ale to asi k trampingu nepatří, ale já to tak cítím...Na co že ses to ještě ptala?

...Co by mohl tramping dát mladým lidem v současný době ...

Je spousta krásných myšlenek, tak je propagoval i můj táta. Lásky k přírodě, nezištné přátelství, takový to obyčejný lidství, to je tramping. Na druhý straně si myslím, že stejný hodnoty jim můžou předat i v jiných organizacích, třeba ve Skautu, koneckonců i v rodině, tam by se to mělo předávat především. Co by mohl tramping ukázat, že se třeba dá trávit volnej čas jinak, než u počítače a že když tě něco štve, tak nemusíš hned, já nevím, sáhnout po alkoholu nebo něčem jiným, někdy se stačí projít krajinou a srovnat si myšlenky selským rozumem...Jenže to je pro mladou generaci docela těžký, současná společnost je směřuje někam úplně jinam, vypovídej se psychoterapeutovi, teď jsou moderní koučové všeho druhu, ...anebo si vezmi antidepressiva. Ale že hlavně musíš chtít ty sám, jinak jsou ti všechny moudra na nic. Hele, je to trochu srozumitelný?

Jasně, že je. Teda pro mě jo.Ono, až se to přepíše, to bude ještě lepší.

Mně vždycky napadnou takový úvahy ...

A mohla bys ještě zauvažovat o tom, jak se trampování a vůbec pobyt v přírodě mění, za ty roky co ho znáš?

Co je třeba velká změna, tak zmizela určitá volnost pohybu po volný přírodě. To jsou docela dobré paradoxy, přes hranice smíš a v lese se bojíš, že je buďto soukromej, nebo tě tam někdo přepadne, já se přiznám, že bych se docela bála. Asi je to škoda, že se to takhle změnilo, já jsem asi v tomhle směru pesimista, že trampingu díky tomuhle taky možná zmizí.

Myslíš, že zmizí trampingu jako hnutí nebo se v něco jakoby přemění? Ne jakoby, doopravdy, tohle je fakt parazitický slovo!

Je a už jsem to slyšela i v televizi...

Copak těch outdoorových aktivit je teď spousta, ale nejsem si jistá, jestli kromě pobytu v přírodě mají taky nějakou nosnou myšlenku. Nosná myšlenka – to zní vznešeně, jak člověk mluví na kameru, ani se nepoznávám...(smích). Určitě ti každý řekne, že jde o lásku k přírodě, to je jasný. Ale já když si vzpomenu na tátu, tak tam bylo něco víc.

Ony vůbec ty prapůvodní myšlenky trampingu jsou takové ušlechtilé a tím víc se nehodí do současnosti. Třeba když si přečteš prvorepublikovýho Boba Hurikána, to je jedna oslavná myšlenka za druhou. On to tedy podle mě až moc idealizuje, jako že trampingu všechny může zušlechtit, ale...Kamarádství, takové to uvědomení si základních životních hodnot, že je něco důležitějšího než peníze, možná i určitá snaha o zklidnění životního tempa, relaxace...mě teď napadla taková legrační myšlenka, že to jsou základy různých wellness pobytů, za který lidi teď utrácí nekřesťanský peníze a přitom je to všechno na dosah...proč jen to lidi nevyužívají?

Takže já si myslím, a to jsem spíše pesimista, že nám přece jen po trampingu něco zůstane. Třeba jen ty písničky...nebo jinak...možná že zůstanou i ty myšlenky, ale bude se to třeba jinak jmenovat. Ale to už nebude trampingu, ten je prostě jen a jen jeden. Amen (Smích).

Díky moc za rozhovor, večer to přepíšu a pak Ti dám vědět, k čemu jsem se dobrala.

Rozhovor č. 3

Paní B., 60. let, tramp samotář

B., já Ti moc děkuju za dnešní rozhovor, už předem, jseš moc hodná. No zatím není zač..

Ale je, každá myšlenka o trampingu se mi teď moc hodí...B., kde se u tebe vzaly tramské kořeny? Ty jsi od Sázavy, tam to má asi člověk v krvi...

No jasně, u nás to byla přímo rodinná tradice. Pozor, u nás trampovali oba dědečkové – můj dědeček F. A jeho bratr J. To byli takoví ti prvorepublikový trampové. Děda F.mi často vyprávěl o pobytu na osadě, já už si přesně nepamatuju, kde vlastně přesně tu osadu měli, ono už je to taky nějaký čas, někde u K., Ale když jsem byla malá, párkrát mě tam vzal – možná že se chtěl i se mnou pochlubit, já jsem byla jeho mazánek a to jsem byla přitom „prostřední“ vnouče. Co mi utkvělo v paměti, tak se mi vždycky líbilo dědovo tele, jak je zdobený kožešinkou a co do něj umí všechno dát, on byl děda takovej precizní - sbalil mě i sebe.

Mně se ty výlety s dědou pak mockrát hodily. Na střední moc nebyl čas, to jsem byla na internátě ve Z. A domů se moc nejezdilo, jen jednou za měsíc, dokážeš si představit dvě stě kilometrů na intr a zpátky. Ale jestlipak víš, kdy se mi to hodilo? Když jsem se dostala na vejšku do H.. My jako tělocvikáři jsme měli i tenkrát (polovina sedmdesátých let pozn.) pořád nějaký pobyt v přírodě, nás holek moc v kruhu nebylo, takže jsme byli s klukama pořád venku a hlavně potom s horolezcema –ty koukali, co všechno zvládnou a že nejsem žádná křehotinka. Mě to pořád ty vandry s dědou nějak připomínalo – asi to večerní koukání do ohně, vaření na kotlíku „z ničeho“. Víš, že mě kolikrát napadlo, že by byl děda na mě pyšnej?

A po ukončení vysoké školy jsi jezdila dál?

No chvilku jo, ale pak se ta naše parta rozpadla, každý měl svoje zájmy, kluci rodinu, najednou nebylo s kým jezdit, samotná ženská - to by bylo divný a taky bych si netroufla. Nicméně, scházíme se už asi pětatřicet let aspoň jednou za rok v kempu P., to je vždycky hrozná sranda.

B., co se změnilo za tu dobu, kdy si za mládí jezdila a nyníškem. Ona ta doba je docela dlouhá ,tedy nic ve zlým, tak můžeš porovnávat.

Je spousta soukromých pozemků a lokalit, už se člověk necítí ve volné přírodě tak bezpečně jako za mlada. Možná se to může zdát směšný, ale jen co je neštěstí od myslivců a tako-

vých těch novodobých svátečních střelců. To je jak soukromá černá kronika, dneska někam vyrazit, to není jen tak. A možná i ta vzrůstající kriminalita. Já se nijak nezastávám předchozí doby, chraň Bůh, ale člověk tak nějak tušil, co může venku čekat.

B., co tobě dalo vandrování?

Mě to dalo hodně. Za první pobyt v přírodě, to je bez diskuze. A pak to neustálý poznávání nových lidí na cestách, někdy stačilo jet ve vlaku a co se člověk všechno dozvěděl a s kým se seznámil. Dneska každý kouká jen do mobilu a hledí si svého, Viš, já jsem založením extrovert, mě to uzavření každého do sebe moc nesvědčí, já si docela ráda popovídám.

Ony i takový ty trampský myšlenky pomalu mizí. Těžko dneska můžeš vyrazit mezi mladý s něčím tak předpotopním, jako je přátelství, slušnost, úcta k autoritám. Abych nekřivila, určitě nejsou všichni stejný a nemůžeš je házet do jednoho pytle, ale moc takových, který by k trampingu nebo podobným hnutím tíhli, zase není. Nebo je já nevidím. Možná děti a pár mladých ve Skautu, ale to zas není trampování, to je něco jinýho. Trampování je svobodný, volný, žádný družiny, organizace, i když filozofie je hodně podobná. Ale to máš asi nastudovaný, když píšeš diplomku, ne?

No mám a vím to i z vlastní zkušenosti. B. a myslíš si, že tramping jako takový tedy pomalu mizí? Že změny ve společnosti jsou takový, že prostě zanikne? Jak to vidíš?

Já si myslím, že zaniká. Já se totiž ještě jednou vrátím k tomu vlaku. Já prakticky celý život jezdím veřejnou dopravou, či jak se dneska říká sockou. Domů, na různé aktivity, na návštěvy. A že už jezdím strašně dlouho (smích), tak můžu porovnávat páteční výjezdy trampů před lety a teď. Je to prostě znát, dřív bylo na nástupišti zeleno (barvy uniformem či košil, pozn. autora), teď je pusto, prázdnó. A já to můžu srovnávat třeba i s Posázavím, i těch vodácků je možná míň a míň, stará generace mizí a nová moc není, když to vidím na neterích, mají prostě jiné starosti, práce, do světa se chtějí podívat, a do toho tramping? Už to prostě není ono. Společnost se natolik změnila, že jsou jiný hodnoty, pohled na svět i trávení volnýho času. Tak to vidím já, ale víš, jak to říkám - to je jen můj názor a mohu se hluboce mýlit.

B., tak já Ti moc děkuju za dnešní trampské povídání a pak Ti dám vědět, k čemu jsem dospěla.

Rozhovor č. 4

Pan M., 57 let, člen T. O. Kočovníci

M., začínám se takhle ptát každého, i když se rozhlédnu tady po chatě, je to více méně jasný. Ale třeba se dneska dozvím něco nového. Takže – co tebe osobně přivedlo k trampskému hnutí?

Tak u mě to byl bezpochyby táta. Dokonce to byla pro nás oba možnost se dostat mimo dosah mé tvrdě vládnoucí matky. Tramping ale byla kupodivu ochotná překousnout, když jsme s tátou na víkend zmizeli pryč.

Táta byl pro mě v tomhle velký vzor, stejně jako jeho kamarádi. Oni to byli všichni takový zasloužilí trempové. Prošli druhou světovou válkou a měli k poválečnému režimu názоровé výhrady. Vždycky byl pro ně takovým vzorem americký indián, jeho moudrost a taková ta ušlechtilost no a pak samozřejmě volnomyšlenkářský „cowboy“. Vidiš, to mi úplně přihrálo vzpomínku na jeden potlach, kam mě táta vzal jako malýho kluka. To bylo ještě před osmašedesátým, v té době bylo trochu volněji. A tenkrát na tom potlachu tam bylo spousta chlapů oblečených jako opravdoví indiáni, včetně náčelnických čelenek. A ta jejich důstojnost, s jakou procházeli po kempu, to bylo něco nádhernýho. Taky tam byla jedna dáma, vážně jako dáma s velkým Da ta kreslila do cancáků úžasný akvarely. Měla s sebou miniaturní vodovky a nádherně malovala... myslím, že v tom cancáku po tátovi jeden obrázek je od ní. Když tak ti ho pak ukážu, vzpomeň, stojí to za to. Ty barvy to byly anilínky, měli takový výraznější barvy...

No ty pamatuju, byly v takový malý krabičce, mě se jako strašně malý holce líbilo právě to, jak jsou malý, byl k tomu i takovej štěteček (následuje vzpomínání na anilínové barvy)

.....

A dost- Takže u Tebe byl vzor tatínek. Co tě na trampingu lákalo, když jsi začal vandrovat sám? Teda kromě toho, že jsi mohl „zmizet“ z domova?

Co mě na trampingu lákalo? Jako malého kluka to vyprávění trampů o svých zážitcích nebo životních cestách, to jsem přímo hltal. Potom to taky bylo období, kdy v kinech zrovna promítali „májovky“ a ta jejich romantika se přenesla i do našich srdcí, ono to zní strašně sentimentálně, ale klidně to tam pak napiš (smích). Ten traperský život protkaný lesní moudrostí nás - syny velkých traperů - prostě učaroval. Potom, v dospívání, se tramping stal mým

životním stylem, který mě doprovázel zhruba do třiceti let. Já vážně jezdil, teda pokud naši nepotřebovali něco pomoci na chatě, víkend co víkend ven. Někdy s klukama, ale hodně často sám, to mi nikdy nevadilo. A nejrádši jsem jezdil na podzim, to už byli lidi „zhýčkaný“ a nechtělo se jim moc ven. To podzimní ticho, takový to smíření, klid a barvy, to bylo vždycky moje, jednoduše nádhera. Já si vždycky potrpěl na dobrou výzbroj, takže jsem měl horolezeckej péřovej spacák a nic mi nevadilo. To bylo moc fajn. Ten spacák mám dodneška z nostalgie schovanej a je pořád funkční!

Po týhle zlatý době, se pak většina mých kamarádů oženila a rodina jim nedovolovala jezdit každou sobotu a neděli do přírody, tan náš tramping tak nějak upadal, chvíli jsme se scházeli aspoň jednou, dvakrát do roka na potlachu, ale nějak nebyl na víc čas.

No a pak přišla změna režimu a příchod demokracie, najednou nebylo kam jezdit, protože lesy a různá přírodní zákoutí, kam jsme jezdili trávit společné chvíle, se vrátila majitelům, kteří v nás najednou viděli ně lidi kteří dřív nesouhlasili plně s bývalým režimem, ale lidi, který chtěli ten jejich nově nabytý majetek jen zničit, potažmo ukrást. Hele, já se nějak rozjel...

Ono se to pěkně poslouchá, já tě ani nechtěla přerušovat. Takže po změně režimu...

Po změně režimu ta nová svoboda a tržní hospodářství většinu trampů úplně pohltila. Ta určitá bývalá pravidelnost pracovních týdnů a víkendů zmizela, mnoho mých kamarádů se stalo podnikateli, což jim, jako začínajícím, vzalo veškerý volný čas. Kdo tu dobu pamatuje, tak ví, o čem mluvím. Já to třeba pár roků po revoluci vyzkoušel taky a podívej se: Žádněj volnej čas, syna jsem neviděl vyrůstat a ještě jsem měl smůlu na parťáka.

Ta první chaotická porevoluční doba prostě vedla k určitému odcizení mezi kamarády a myslím, že se to i nadále prohlubuje, i když třeba ne už tak markantně. Taky už stárneme, máme každý svůj vlastní názor...Možná se i znova každěj uzavírá do svý vlastní ulity a říká si, ať se mladý snažej, já už chci mít klid, možná je v tom i určitá rezignace...

I rezignace na tramping?

Možná že jo, člověk si říká, nic není jako dřív, a možná je už taky trošku pohodlnej a snad i opatrnější na sebe. Nicméně vzpomínky na ty časy jsou a budou, bylo by škoda, kdyby to všechno zmizelo. Ale doba je prostě jiná a s tím nic neuděláš. Podívej, já jsem byl opravdu za mlada kovanej tramp a syn vyrostl u počítače. Aspoň že se dal na airsoft a občas přespi s klukama v lese, tak mu občas, když si nechá říct, dávám rady do života jak přežít.

Takže trošinku tam z té dobrodružný krve je ?

Ale jo, jenže to nejde jen o přespání v přírodě, ale i o hlubší myšlenky, podstatu věci a to na tyhle moderní aktivity nenaroubuješ, to prostě nejde.

Takže co dával tramping tobě a dejme tomu tvým kamarádům? Má nějaké poselství do budoucna? I v současné době?

Co by trempink měl nebo mohl přinášet? Nám přinášel určitě lepší mezilidské vztahy, takový nehraný no a samozřejmě možnost určitýho úniku - to se pořád opakuju, ale tak to krátce je. Každá společnost má své negativní stránky, před kterými máš tendenci unikat, to bylo nejen u nás. Takže se třeba tramping objeví, jako protest, stejně bylo hipies, to je těžký prorokovat.

A co s trampováním do budoucna? Je to jedna z možností, jak se v honbě za materiálním ziskem trochu pozastavit nebo zpomalit. Ono to zní možná trochu strojeně, ale tak to já osobně cítím.

Zase je pravda, že v současnosti je těch možností určitě víc, ne jen hodit batoh na záda a vyrazit, to už není in, možná u několika nadšenců. Ale aspoň by se měl nějakým způsobem uchovat, dejme tomu jako rodinný stříbro. Já jsem třeba na netu četl o trampském muzeu, to je podle mě docela rozumná myšlenka, docela bych se tam rád podíval.

Tak to jsme dva... můžeme jet spolu. M. díky moc za rozhovor. Hned jak to budu mít hotový, dám ti vědět, jaký názor mají na tramping ostatní .

Rozhovor č. 5

Paní I., 49 let, členka T. O. Kočovníci.

K, já ti především musím poděkovat za to, že jsi svolila k tomuhle rozhovoru...

No co bych pro tebe neudělala!

Já mám tady připraveno několik základních otázek, od kterých se vždycky rozhovor odstartuje, takže začneme takovou základní: Co tebe konkrétně přivedlo k trampskému hnutí?

Když se nad tím zamyslím, tak je v podstatě velmi jednoduché. Za prvé to bylo prostředí, ve kterém jsem se od malička pohybovala a možnost trávení volného času podle svého, bez kontroly rodiči.

Ty zmiňuješ prostředí, ve kterém ses od malička pohybovala, takže byl vzor v rodičích, nebo v některém z rodičů, nebo jak to bylo ?

Ano, můj otec tento způsob trávení volna měl moc rád. Tam asi vznikl ten prvotní základ. Táta byl takový typický tramp ze staré doby. Když si na to po dlouhé době vzpomínám a dám si věci dohromady, možný to byl i jeho způsob útěku před matkou, která byla poměrně dominantní. Druhým byl fakt, že mě jako puberťačku začal brát na vandry bratr, o šest let starší. Myslím, že to bylo v nás dvou tak nějak zakořeněné. Takže mě přivedl k trampingu v podstatě táta a na něj navázal starší bratr.

Kdyby ses tak mohla zpětně zamyslet, co tebe osobně nejvíc na trampingu lákalo?

No, určitě ten ničím nenahraditelný pocit volnosti a samostatnosti, setkání s lidmi, které měl člověk rád a přitom často znal jen jejich přezdívky, pak se třeba až po dlouhém čase dozvěděl jejich civilní jména a přesto to nikomu nevadilo, to jsou věci se současnou dobou nesrovnatelné a naprosto ojedinělé. No a taky jsme s bráchou utíkali od rodičů a nuceného pobytu na chatě, to je jasné.

A tys jezdila na vandry od kolika let?

No už jsem to přece řekla, na vandry mě začal brát můj starší bratr. Já jela na první vandr snad až v šestnácti, dřív by mě naši nepustili, ani s bráchou ne! I tak se dodneška divím, jak to dokázal.

Ty máš, I., už máš nějaké letité zkušenosti za sebou. Jak moc se změnil trampingu od té doby, co jste s bráchou jezdili? Dalo by se to nějak shrnout ?

No, já jsem přestala pravidelně jezdit už dávno, prakticky co jsem se vdala. Ale ještě pořád jezdím alespoň na potluchy na kemp v H., snad aby si člověk neuzavřel úplně vrátka. Ale podle mě se nemusí měnit vůbec nic, pro mladého člověka, který bude chtít takto trávit volný čas, jsou přece podmínky pořád stejné, s rozdílem lepšího vybavení a beze strachu, že ho někde budou „prudit“ policajti, protože vypadá jako podezřelý živel a má moc velký nůž na ukrojení chleba.

Takže podle tebe se podmínky nemění, možná že jsou dokonce lepší .

Z pohledu trampování se mně osobně zdají lepší, v možnostech a pak taky v materiálním vybavení. Vezmi si, jak se těžce dřív sháněl kvalitní spacák, sportovní oblečení, natož pěkná krosna nebo usárna. Ale zase na druhou stranu, co je lepší? Mít obyčejný vybavení v patnácti nebo super vybavení ve čtyřiceti, já bych asi neměnila... Všechno je k něčemu dobrý. Já to vidím tak, že dneska se už nikdo nepohoršuje nad tím, že se v pátek objevíš s usárnou na nádraží, tedy...pokud se tam objevíš. Teď je otázka, kolik mladých ještě chce volný čas takhle trávit, jestli spíš nevyužívají moderní možnosti nechat se ve volném času sami bavit, než vyrazit s partou ven.

I, když se zamyslíš, jaký je vůbec smysl trampování? Co je v trampingu a podobných hnutích nejdůležitější?

Víš, mě trochu vadí mluvit o vandrech jako o "hnutí", nemám pocit, že bych to tak někdy cítila, ani jsem nikdy neměla pocit, že dělám nějakou revoluci, jen si myslím, že většina z nás tam venku měla pocit trošku větší volnosti, jestli mi rozumíš.

Jasně, myslím, že jo.

Smysl a cíl je pořád stejný, na tom se nic nemění. Prostě být tam, kde chci být. Jak se teď říká, teď a tady. S lidmi, s kterými chci být a dělat to, co chci dělat. Je to ohromně jednoduchá filozofie, pokud to chceme tak nazvat, ale uznej, že to má něco do sebe.

No máš pravdu, to heslo „žiješ tady a teď“ mi vůbec není cizí, i když třeba v trochu jiných souvislostech. Ale má svoji silnou myšlenku, to je bez diskuze. Co ještě tramping dál předává?

Vandráctví bylo vždy spojeno s trampskou písní, zpívalo se vždy a všude, při cestě vlakem na nádražích v hospodách, prostě všude mezi lidmi. Písničky nebyly a nejsou jen romantika taky lidem okolo něco řeknou i o věcech které nás občas ...no vždyť víš... Tohle bude určitě také potřeba v každé době. Velký rozdíl je pouze ten, že tehdy nešlo všechny písničky zpívat beztestně a dnes se mi zdá, že ubylo "Krylů" a podobných a že by byly moc potřeba.

Já už jsem to v podstatě před chvílí řekla, takže se budu opakovat. Ten obrat „plnění cílů“ mi připomíná něco ze školy, z pedagogiky, v krajním případě z pětiletky. Víš co - k plnění cílů jsou určeny různé organizace typu "skaut, pionýr" a podobné, ne tramping.

Já osobně nemám ráda organizování a myslím si, že tramping na tohle nikdy nehrál. Co na něm bylo vždycky nejkrásnější, byla z mého pohledu vždycky ta obrovská volnost a možnost vlastního rozhodování. Já sám, vždycky za sebe. No a samozřejmě taky kamarádství.

No a na závěr - máš pocit, že je tramping doposud živý nebo pomalu mizí?

No já to tak nemohu posoudit, protože už delší dobu tak často nejezdím, ale pořád ještě tu a tam potkávám na nádraží kamarády s báglem na zádech, tak doufám, že nezanikne. Možná, že už těch trampů nebude tolik, ale pořád někdo zbyde. Možná, jak ses prve ptala na ty cíle, že se objevuje nový cíl - v dnešní uspěchané době mít zase trochu pokoj od civilizace a pořádně si odpočinout.

Díky za rozhovor, já se pak ozvu.

Rozhovor č. 6

Paní J., 38 let, členka T. O. „Kočovníci“

J., díky moc za vstřícnost, já vím, že toho máš moc a o to víc si vážím tvojí ochoty mi odpovět na pár všetečných otázek, který se týkají trampingu. Když jsem přemýšlela, koho oslovit, tak jsi mě ihned napadla ty, „Malá Johanka“.

To už snad ani není pravda, takhle mi už dlouho nikdo neřekl. To máš od Š., co? Tak povídej, než budu naměkko a bude po interview! (smích)

J., jak mi Š. vyprávěl, u tebe byli prvním vzorem rodiče, ne? Tebe prý brali na vandry snad už od školky? A vyhrávala jsi všechny zpěvácký soutěže?

Jo, já byla poprvý na S. (jméno kempu) snad ve čtyřech letech. Mě se to moc líbilo, to soutěžení, že jsem byla hvězdička i to spaní s našima ve stanu a večer u ohně, prostě celý moje raný dětství je tím propletený. Já si z našich vzala „zárnej příklad“ a začala jsem pak jezdit sama. Tedy úplně sama to samozřejmě ne, ale s partou úžasných kamarádů.

Co tě na trampingu nejvíc lákalo?

Co mě na trampingu nejvíc lákalo? No jako dítěti určitě pobyt venku, já jsem takový přírodní typ... Pak se mi strašně líbily trampské hry na kempu, to večerní kouzelný zapalování ohně,

celkově zpěv - a v dospělosti to veselý vyprávění u ohně, večer, u vínečka nebo pivečka, taková ta družná atmosféra, ta je nenapodobitelná a těžko jí něčím nahradíš. Ale možná jsou to jen sladkobolný vzpomínky, už taky stárnu.

Ty stařeno! Proboha, co mám říkat já? J., ty jsi jezdila jak dlouho?

No dost dlouho, jestli počítáme i to vandrování s našima, tak dejme tomu od těch pěti do dvaceti, možná s menší přestávkou na střední škole.

Proč zrovna na střední škole? To je zajímavý, každý, koho jsem se ptala, spíš na střední škole začínal!

Protože jsem dělala pedagogickou školu a v té době jsem měla docela dost učení, přibyly praxe a taky jsem se přihlásila do pěvecký soutěže, tak jsem chtěla trénovat.

A teď?

No, já se přiznám, že není na trampování čas, spíš jen sleziny z nostalgie. Všechno se nějak změnilo. Já třeba vidím starší dcerku, má talent na zpěv, a to se nechci nijak chlubit, jenže má úplně jiný možnosti, já ji můžu přihlásit na Yamahu, na soukromej dramáček, prostě kamkoliv. Co bych chtěla dětem předat, je určitý vztah k přírodě, беру je ven, ukazuju kytky a zvířata, myslím, že se mi to daří. Malá je po mě, taková malá čarodějnice, ta je schopná už teď objímat stromy a povídat si s nima.

Fakt?

Vážně! (následuje vysvětlení)

Tak to jsme se trochu zapovídali, to přepisovat nebudu! Já se radši vrátím ke trampingu. J., co nejpodstatnějšího se změnilo za tu dobu, co trampaješ nebo co znáš trampingu?

Já si myslím, že veškeré změny jsou dány vývojem doby. Podle mého vymizely prvotní trampské ideály, sounáležitost s přírodou, rovnost na osadě i vandru, osobně mám pocit, že se všichni přijedou do přírody jen opít a možná si zazpívat písničky u táboráku, tedy pokud se vůbec k táboráku dostanou. Co se určitě změnilo, je možnost stanovat kdekoli v přírodě, dneska už není samozřejmostí kdekoli zakempovat, to by taky mohlo špatně dopadnout, myslím v souvislosti se soukromým majetkem. Taky je určitě větší kriminalita, dneska už bych se bála stanovat s dětmi jen tak v lese, jako to praktikovali moji rodiče.

J, má podle tebe trampingu nějaký podstatnější smysl? Dává něco víc než toulání se přírodou a možnost si tak nějak svobodně zazpívat u táboráku?

No jistě, spojení s přírodou, to je základ. U trampingu jde podle mého o něco víc, než se jen toulat venku. To můžou i normální turisté. Podle mého je taky důležitá ta podstata přespání a přežití za zjednodušených podmínek., kdo si postaví dvouložnicový stan se solárním panelem a plynovým grilem - to myslím samozřejmě ironicky, ale já jsem to doopravdy viděla na netu - tak nikdy nemůže být tramp. Důležité je taky to obyčejné kamarádství, setkávání se na cestách s lidmi, s kterými si máš co říct, to už se taky nějak vytrácí. Bohužel v dnešní uspěchané době už skoro nikdo nemá čas. Ono si nemáš co říct i s lidma, který ti byli blízký a přestali jste se vídat.

Jani, ty teď máš možnost pracovat jako pedagog volného času s poměrně specifickou věkovou kategorií. Dá se tramping i v dnešní době nějak využít? Má nějaký podstatnější význam?
Já podle svých zkušeností soudím, že už moc ne. Tedy těžko bych ho mohla nabídnout mladým maminkám, jejichž ratolesti učím muzicírovat. To jsou batolata a tady asi tramping a ani sama příroda nebude to pravé ořechové. No a ty maminky už mají také naprosto jinou představu o světě a trávení volného času.

Možná by se dalo pracovat se staršími dětmi a mládeží, ale s tou věkovou kategorií už delší dobu nedělám, tak jsem ztratila přehled. Ale pokud by se našel nadšenec, který by jim tenhle způsob života ukázal, proč ne. Ale to je zase podobný skautingu, k trampování ses vždycky dostal tak nějak sám, dobrovolně, to by muselo být naprosto spontánní...byla by to výzva.

J., a co podle tebe čeká do budoucna český tramping?

No...hele víš, co mě teď najednou napadlo? Že kdyby mě teď slyšel táta, tak by brečel. Už toho necháme, tati promiň. Ale já si opravdu myslím, že tramping zaniká. Ten klasický určitě, jestli se najde něco podobného, nemyslím si a zatím to tak nevypadá. Ale abych byla optimista, ještě to chvíli potrvá, pár desetiletí, než odejde i poslední generace.

J., mockrát díky, člověk si vždycky trochu zavzpomíná. Já ti pak dám vědět, jak to dopadlo, slibuju to všem.

Rozhovor č. 7

Pan H., 56 let, člen osady S.

Pane H, já začnu asi strašně oficiálně, ale přece jen se příliš neznáme a ještě k tomu jste rodič mé svěřenkyňe, takže znovu děkuji E., že mi rozhovor s tatínkem zprostředkovala. Jestli dovolíte, mám tu diktafon, abych si to potom mohla přepsat. Já mám tady připraveno několik základních otázek, ale určitě se od Vás dozvím něco zajímavého navíc. Začnu tou nejzákladnější: „Co Vás vůbec přivedlo k trampskému hnutí?“

No u mě to byl takový útěk od té komunistické šedi, jinak bylo oficiálně mnoho věcí zakázaných, o víkendu jsme neměli prostě co dělat. V přírodě jsme se cítili volně, svobodně, skoro neomezeně. Jak my se před těma čtyřiceti lety těšili: Hurá, už je zase pátek, co zas zažijeme, co uvidíme. On ten pocit dobrodružství utužoval kamarádství. Čekalo se na nádraží v hospůdce, kdo všechno přijde, hlavně jestli přijdou kluci s kytarou a pak tradá do přírody. Do telete jsme zabalili půlku chleba, pár konzerv, celtu a spacák. Ten tenkrát bejval ušitý většinou ze dvou dek a dalo se vydržet, no to jsem byl ještě mladej.

Kam jste nejvíc jezdili?

Jezdili jsme k zatopenýmu lomu u P., hodně prolezali jeskyně nebo jen tak do lesa, prostě hlavně z města ven, do přírody. V každém ročním období, létě, zimě, pořád. Ted' už by to člověk nevydržel, ale tenkrát to byla paráda. My jsme měli blízko P., krásnej osadní kemp, ten zatopenej lom byl jak z Winnetoua, malá plázička a kolem lesy, bylo to krásně schovaný. My byli relativně dobře i s hajným, moc jsme nepořádek nedělali, no pivka nějaký padli, to vám přeci nebudu nalhávat, ale zazpívalo se a šlo se spát. Heleďte, že jsme dělali vylomeniny, tam budete psát taky? Ono to tak strašný zase nebylo.

Kvůli autenticitě ano, ale já myslím, že to k trampingu patří...

Já bych vybral jen ušlechtilý myšlenky!

A pane H., jezdíte ještě na ten kemp?

No vzhledem k věku už moc ne, ještě sem tam na potlachy, je pravda, že předloni...nebo už je to dýl? jsem se tak nějak z nostalgie na kemp vydal, ale bylo mi z toho spíš smutno, taková sentimentalita mě chytla, až to hezký nebylo.

A někdo z vašich rodičů třeba vandroval? Ono se to trochu dědí.

Ne, ne, na to naši nebyli, já měl vzor ve starších kamarádech, ti mě vlastně k trampingu dostali. Já jezdil na vandry hodně, ale jen za svobodna. Pak to moc už nešlo, ale třeba u mě se to proměnilo na rodinné výlety pod stan, na kole. Ono je to v podstatě něco podobného, jen na spaní pod širákem už nemám věk. Taky se spousta věcí ve společnosti změnila.

Co třeba? No vidíte, zrovna se na to chci zeptat..

*Víte, já si myslím, že tak nějak ubývá lidí, které tramping láká, já si třeba teď uvědomuju, že vlastně žádný mladý trampy neznám. Spousta jich jezdí třeba na kole nebo je teď moderní geocaching, ale to už do toho zase zasahuje ta všudypřítomná technika. Ten přetech-
nizovanej svět je taky možná příčinou, že klasický, takový to primitivní, nebo jak to říct, přespání v přírodě mizí. Ono i to přespání je problém, vezměte si, co už je soukromých pozemků, dřív to bylo relativně jedno. A taky si myslím, že je na vině i určitá lidská lenost... Tak to vidím já.*

Pane H., myslíte si, že takový ten klasický tramping vymizí?

Já si myslím, že v současnosti hodně vymizel, nebo se zmenšil okruh vandráků. Nebo přebírá jinou podobu. Různý outdoorový aktivity, ale to už zase není tramping. Protože tramping, to není jen o přespání v lese. Já to vždycky cejtil tak, že je to i určitý pohled na svět. Taková ta vnitřní touha po přírodě a úcta k ní. No, to zní pěkně. Taky sblížování lidí, obyčejný kamarádství, to se nějak vytrácí. A přitom je to škoda.

Prostě lidi se mění. Jak jsem řekl, já už na vandry tak moc nejezdím, ale všímám si. Teď je to možná o tom, přijet do přírody, opít se a zase odjet. Já neříkám, že jsme byli svatí. Ale vždycky jsme po sobě všechno uklidili a nikdo o nás nevěděl. Teď se každý chová způsobem, moje to není, tak co bych si lámal hlavu? To stačí se jen projít trochu za městem... No já se možná trochu rozčílil, ale tohle mě prostě štve.

To je v pořádku, já to možná vidím podobně...

On je možná člověk zbytečně zaujatý, ale když si vzpomenu na svoje mládí, tak je mi to trochu líto. Přitom si myslím, že naší generaci dal tramping mnoho - radost z pobytu v přírodě, to zmiňovaný kamarádství i určitou samostatnost a odolnost - já si myslím, že by to bylo platné i mladším ročníkům, hlavně klukům. Takový přespání v listopadu venku, to sakra pěkně zocelí. Když se dívám kolem sebe na mladý kluky, nestačím se divit, jak jsou precitlivěli, nesamostatní, prostě „mamánci“. Tak si v duchu říkám, „vojnu na Vás, pacholci“ a nemyslím to nijak zle, já vím, že teď to lidi neradi slyší, ale dřív opravdu odešel na vojnu kluk a vrátil se muž. Ale to jsem asi odbočil někam jinam, žejo?

Víte, jak jde člověk do let a začíná být sentimentální, tak často přemýšlí, jak je to s trampíngem v současnosti. Jak jsem řekl, já už nějakou dobu pravidelně nejezdím, nějak se ta parta rozpadla, oženili jsme se, zestárli (smích) už je to prostě něco jiného. Já vlastně teď žádný mladý trampy neznám, ale určitě někde jsou, tedy aspoň doufám.

Když ona ta dnešní mládež je taková jiná, kdoví, co je odrazuje. Třeba že už nejde se vyspat kdekoliv v přírodě. Taky je možný, že ten svět počítačů a takový ty nový civilizace trampink nějak vytlačuje, nevím. Nebo je to taková ta přílišná pohodlnost, zhýčkanost...kdo ví?

Stejně si myslím, že kdo to má pod kůží, tak to neopustí. Vlaky jezdí pořád, toho, kdo se chová slušně, snad hajnej taky nechá přespat na louce a nezačne hned střílet.. Jenom se tak nějak zužuje na ty skalní přívržence, nebo jak to mám říct. Kdo dneska jezdí na vandry, tak je takovej ten fakt skalní vandrák a ty už u toho zůstanou. Až zmizí oni, kdoví jak to bude. Ale snad to bude ještě nějakou dobu trvat. Tak bych to viděl.

Pane H., já Vám mockrát děkuju za ochotu, že jste si na mě udělal čas, doufám, že jsem Vás s Eliškou moc nezdržela. Moc ráda jsem si Vás vyslechla, až to všechno sepišu a odešlu, tak Vám dám vědět.

Rozhovor č. 8 (skype)

Dobrý den,

nedávno jsem narazila na Vaše stránky a dovoluji si Vás touto cestou požádat o pomoc při zpracování tématu a otázky „Zaniká český trampíng?“. Tomuto fenoménu se věnuji v diplomové práci a ráda bych v ní uvedla objektivní názory lidí, kteří trampíng opravdu znají a mají s ním zkušenost.

Patřím již mezi střední generaci, snad proto ten oficiální tón, ale to už bohužel tak nějak patří k věku ☐. Na vandry jsem jezdila na konci osmdesátých let, pak přišel v trampíngu určitý zlom, který bych chtěla, bez zbytečných emocí, alespoň trochu objasnit. Pokud budete mít jen trochu času, mohl byste mi alespoň stručně odpovědět na tyto otázky:

-
- Co vás přivedlo k tramskému hnutí
- Měl jste vzor v rodině či blízkém okolí?
- Co vás na trampíngu nejvíce lákalo?
- Jak dlouho se tomuto hnutí věnujete?

- Co nejpodstatnějšího se změnilo za dobu, po kterou se trampingu věnujete?
- Myslíte si, že má toto hnutí nějaký cíl popř. v čem spatřujete smysl a cíle hnutí?
- Jaké jsou rozdíly v povaze a náplni hnutí po změně režimu?
- Došlo ke změně těchto cílů v čase?
- Co je v těchto hnutích nejdůležitější?
- Co by mělo hnutí člověku, zejména mladému, přinášet?
- Má hnutí podle Vás nějaký celospolečenský význam?
- Zaniká klasický český tramping?

-
Budu vděčná za Váš názor, děkuji. Š.R.

Dobrý den,

velice se omlouvám, že píšu trochu se zpožděním, ale jsem časově na tom více než špatně. Pokusím se na Vaše otázky odpovědět, ale jen v základním obrysu, protože je to povídání na hodiny, takže se na mě nezlobte, že to bude poněkud stručnější. Tak tedy:

Co vás přivedlo k trampskému hnutí?

Láska k přírodě, hledání upřímných kamarádů, touha po dobrodružství a sympatie k Divokému západu.

Měl jste vzor v rodině či blízkém okolí?

K trampingu mě přivedl můj starší bratr.

Co vás na trampingu nejvíce lákalo?

Ve své podstatě jsem odpověděl v první otázce, k tomu snad poznávání nových krajin, spaní pod širákem, táborák apod...

Jak dlouho se tomuto hnutí věnujete?

Od roku 1987, dosud jezdím poměrně pravidelně.

Co nejpodstatnějšího se změnilo za dobu, po kterou se trampingu věnujete?

Omezování ze strany ochranářů, které беру za většího nepřítele trampingu než bezpečnostní složky bývalého režimu.

Myslíte si, že má toto hnutí nějaký cíl popř. v čem spatřujete smysl a cíle hnutí?

Budování pevného přátelství a soulad s přírodou.

Jaké jsou rozdíly v povaze a náplni hnutí po změně režimu?

V principu si myslím, že nedošlo k žádným změnám, zůstaly zde prvorepublikové ideály doplněné postupem času o modernější náhled, ale to původní zůstává -lásky a úcta k přírodě a nepředstírané přátelství.

Co je v těchto hnutích nejdůležitější?

Láska k přírodě a schopnost podržet kamaráda v jakékoliv situaci.

Co by mělo hnutí člověku, zejména mladému, přinášet?

Schopnost přežít (alespoň chvíli) mimo civilizaci a pochopit hodnoty života a přátelství.

Má hnutí podle Vás nějaký celospolečenský význam?

V bodech, které jsem již popsal.

Zaniká klasický český tramping?

Pouze více zápasí s konzumní orientací naší společnosti. Spíše bych řekl, že se zužuje okruh členů tohoto hnutí. Je možné, že postupem doby tramping zmizí, ale pevně doufám, že to bude nějakou chvíli trvat.

Rozhovor č. 9.

Paní Š., 43 let, členka T. O. S.

Š., už předem díky za dnešní rozhovor, od tebe se určitě dozvím nějaké podstatné myšlenky. Ale teď vážně. Š., co tebe, takového poetu, teď to myslím bez ironie, přivedlo k trampskému hnutí ?

Myslím, že k trampskému hnutí jsem se dostávala postupnými krůčky, ale věřím, že náhody neexistují a mělo to tak být.

Všechno to začalo pokorným obdivem před tajuplnými zázraky přírody... touhou umět vybrnkat pár akordů na kytaru u prvních táboráků na letním táboře, magickou silou ohně a láskou k praskajícímu dřevu v ohništi, přes kamarády se srdcem na dlani, jsem pozvolna, polehoučku propadala kouzlu trampu. Samozřejmě k tomu přispěli Jaroslav Foglar např. Hoši od Bobří řeky a romány Jacka Londna a Karla Maye apod., kteří ve mne objevili touhu po dobrodružství...zaprášené časopisy Rychlých šípů, které jsme vyhrabaly s kamarádkou ze školních lavic a naše první stanování na zahradě...

Takže zím základem byla ta dětská dobrodružství s kamarády, je to tak? Byl ti ještě někdo vzorem?

Asi ještě táta, jelikož si vždycky uměl se vším poradit, toužila jsem být od raného věku jako on, tzn. samostatná a nezávislá, doma mě učili prožitkem - zejména během pobytu na chatě

v Orlických horách, kam jsme jezdili s celou rodinou...abychom se umyli, chodili jsme se „cachtat“ do potoka, voda se musela do chaty nosit v kbelících z nedalekého potoka a každý večer v otevřeném krbu praskal oheň, takže jsme namísto televize sledovali plápolající plamínky, poslouchali rádio, nebo naši něco četli. Taky jsme mastili karban nebo se hrálo „člověče, nezlob se“.

Tak to mi připomnělo prázdniny u babičky, JÓ, kdeže loňské sněhy jsou.Co tebe na trampování nejvíce lákalo? Základem byly asi ty pobyty na chatě, to byl ten odrazový můstek, ne?

Mě lákala svoboda a to naprosté souznění s přírodou, temná obloha plná hvězd a ranní rosa na spacáku, když tě při rozednění budil zpěv ptáků.

Počkej, to je nějaká básnička?

Ne, to mě teď napadlo.

Hmmm, to jsi celá ty.Až to budu přepisovat,tak to tam přesně takhle napíšu,at' mi to všichni uvěří. Takže ty máš k trampování blízko už od dětství?

I tak by se to dalo říct, protože jsem často zažila i víkendové putovní tábory, kde se vařil oběd v kotlíku a večer se opékali buřty nad ohněm, u kterého jsme halasili až do noci a pak ráno pokračovali v putování s batohy na zádech dál. Umět se ohánět sekyrkou bylo otázkou cti i pro mrňata a vzájemná nezištná pomoc byla neodmyslitelným základem přátelství. Mimocho-dem, byli to puťáky, které by dnešní děti označily za naprostý adrenalin a rodiče by je tam nepustili. Ale bylo to fajn a přežili jsme.

Ale to určitě nebyly oficiální putovní tábory, že ne?

To si píšeš, že nebyly! (Smích).

M., když se tak ohlédeš po svém dlouholetém trampování, jsou zde vidět nějaké změny?

Určitě. Spousta míst dříve běžně přístupných má dnes svého majitele a už nelze zakotvit, kde to člověka zrovna napadne a kam za ten den zrovna dojde. Různými vyhláškami a omezeními byly stanoveny normy, které ubírají na bezprostřednosti a svobodě, protože vás nutí podřizovat se věcem, které slušným lidem nikdy nemuseli předepisovat, protože byly jasné a zrcadlily se v přirozeném vztahu k přírodě...dokonce i těch pár klacků, které si posbíráte v lese, jsou vám schopni vyčíst. Přitom každý, kdo si kdy říkal tramp, má zákonitosti slušného chování tak nějak v srdci, nemůžu si pomoci.

Základy jsou neměnné v čase a přetrvávají v srdcích všech skutečných trampů bez ohledu na režim, ačkoliv nevím, zdali jsem schopná toto objektivně posoudit. My jsme si museli dávat pozor, aby Nohavica nebo Kryl nezazněli při cestě vlakem, jen když jsme byli mezi svýma, ale nikdy jsme neměli co dočinění a nemuseli jsme se obávat stíhání, o kterém jsme slyšeli jen z vyprávění.

Myslím si, že po romantice touží každý z nás, někdo jen v určitém věku a pak ji považuje za sentiment, protože převládne „racio“ a někdo celý život, protože nepřestává věřit v sílu přátelství do konce svých dnů, bez ohledu na věk.

Co je v těchto hnutích nejdůležitější?

Úcta k přírodě, víra v přátelství a možnost se vymanit z toho všepohlcujícího stroje, který nás všechny stravuje zaměřením na výkon a vysává poslední zbytky humanismu.

Co by mohl ,nebo má,přinášet tramping současným mladým lidem? Je ještě vůbec pro ně atraktivním trávením volného času? Jak to vidíš ty?

Víš, já si myslím, že tramping má všeobecně v sobě jakýsi návrat k přírodě a všeobecné posílení - jak to jen říct? - lidství? Znovunalezení identity, která nebude na základě šířícího se pocitu vykořeněnosti, jen duhovou kuličkou, zbarvenou podle síly a úhlu světla v globalizované společnosti, ale získá pevné základy v „instituci soudržnosti“.

Víru v přátelství podkopává jeden z rysů postmoderny, kterým je individualismus. Bere vítr z plachet, takže člověk má někdy v životě pocit, že vesluje sám proti proudu, pokud se neocitne opět mezi svými, se kterými souzní tak nějak souzní na stejné vlně.

Jak je to s budoucností českého trampingu podle tebe?

To opravdu nevím. Problémem je, že se tytéž věci snažíme dělat jinak, takže jde dnes více méně o outdoor aktivity apod. Začínám mít obavy, že nás racionalismus stráví a zbaví posledního zbytku citu pro přirozenost. Je těžké najít rovnováhu mezi srdcem, rozumem a odpovědností k sobě samým, ke druhým a ke všemu, co nás obklopuje. Co by ho možná alespoň trochu vzkřísilo? Řeknu to možná trochu vulgárně - Rozhejbat mladý, dostat je od počítačů a vysvobodit je z uměle vytvořeného světa komerce.

Díky za poetické vyprávění,to prostě umíš jen ty. Dám vědět, jak se mi výzkum povedl.

Rozhovor č. 10.

Paní M, 45 let, členka T.O.S.

M., díky za dnešní setkání a samozřejmě za tvoji ochotu k rozhovoru, jestli dovolíš „já si to budu nahrávat. Otázka na rozjezd. M., jak o bylo s Tebou a trampíngem? Ty jsi taky byla takovej ten pravověrnej tramp...Kdopak ti byl vzorem?

Já jsem vlastně už od mala jezdila s našima na různý vandry po Čechách, když naši dostali zvadlo, vzali mě i na potlach na jim známý osady. Takže já jsem už jako dítko školou povinné občas přespávala pod širákem a vidíš - přežila jsem. No je pravda, že dneska je už člověk strašně pohodlnej a fajnovka, ale ještě přespát venku zvládnou, to jo.

Takže Tebe, jako mnohé ostatní - dostali k vandrování rodiče?

Jo. Základ jsem měla od našich, a protože byli fakt prima, tak mě to trampování tak nějak přeneslo i přes pubertu a zůstalo mi až do dospělosti.

Takže Ty trampuješ pořád?

No dá se to tak říct. Otázka ovšem je, jestli je to pořád trampování. Zmizelo kovbojský oblečení našich mladých let, s chlapem si lebedíme v outdooru a samozřejmě už nejezdíme tak často, to by naše tělesné schránky nevydržely. Zůstalo nám vlastně to přespání a toulání se po vlastech českých. Jo a nedávno jsme si to začali zpestřovat geocachingem, to je vlastně hledání pokladů podle souřadnic jak za mlada s buzolou, nic novýho pod sluncem. Víš, o co jde?

Jo,jo, znám to. Takže přibylo moderní vybavení a asi i ty technologie. To mi pěkně nahrálo na další otázku nebo zamyšlení. Co se podle Tebe mimo vybavení ještě změnilo v trampíngu?

No...Asi celková ta nálada. Dřív jsme vyrazili ven, jela banda, pokecalo se, popilo, bylo to takový družnější, kamarádštější. V podstatě nás nezajímalo, kde budeme spát, vždycky to nějak dopadlo. Teď, když jedeme s P. (manžel) ven, máme tu trasu předem nastudovanou, kde přespát, jestli tam není soukromej pozemek, máme zmáklý i možnosti ubytování, kdyby něco. A jezdíme jen sami dva, já mám pocit, jakoby s partou byl člověk nějak víc zranitelnej, nebo byl víc na očích. Nevím, třeba se mi to jen zdá, každopádně změny jsou.

M., a jak to vidíš (naprosto otevřeně) s podstatou trampingu? Já teď mám na mysli takové ty hlubší myšlenky, ne jen ježdění do přírody, jestli se vyjadřuju dost přesně. Chci se Tě zeptat, jaký hlubší smysl má vlastně trampování?

To je otázka na půldenní přemýšlení, počkej...Jaký smysl má vlastně trampování? No určitě je to určitý oddech, relaxace, možná v současnosti trochu zastaralá, ale nám staříkům to postačí (smích). Ta příroda tam hraje v každém případě první housle, teda aspoň pro mě a pro manžela, když se ráno vzbudíš venku, to je ..prostě kdo to nezažil, těžko vykládat. A když se ohlídnou...možná jsme si kdysi hráli na jediný spravedlivý, víš, bejt tramp, to byl takovej pocit - -já to teď řeknu hnusně- já jsem někdo víc, já chráním přírodu, žiju s ní v souladu, vy kolem jste takový pad'ouři městský, tohle vůbec nechápete. Tenkrát jsme ten pocit určitý nadřazenosti měli, no. Prostě tak to bylo, málo platný. Možná to teď mají jiný skupiny, třeba ty keškaři, ty mají taky svůj pohled na svět.

A M., když ses tak hezky rozpovídala, má i v současnosti trampování nějaký význam? Ty jezdíš dodneška, takže jak to vidíš? A hlavně,můžeš srovnávat!

No já myslím, že už tramping končí, nic ve zlým. Já už jsem to prve říkala, nám starším stačí ke štěstí přespát venku - a přežít bez ibalginu, ale mladý už budou chtít k adrenalinu něco jinýho, těm to stačit nebude. A jestli má trampování význam? No pro nás ještě mělo, ale já si myslím, že cancáčky, potluchy, Vlajka, že to už není to pravé ořechové. Dnešní mládež hledá určitě taky svůj únik, jako jsme měli my, ale maj díky internetu a hrám u počítače tisíce možností, já je nijak za to nekritizuju. Synek mi tuhle ukázal nějakou hru na počítači a já si v duchu říkala, dobře, že to nebylo, za nás, vždyť já by u toho seděla celý dny, jak mě to chytlo. Takže pro nás byl tramping určitý únik, protože jsme nic jinýho neměli a současná mládež má těch možností víc. Ted' mě třeba napadly i drogy jako únik od reálu, za nás byl jenom alkohol (smích) a zaplat' pánbůh, že byl jen ten. Nám dával tramping kromě úniku určitej pocit sounáležitosti, rebelantství, to už jsem vlastně říkala prve, že jsme se cítili lepší, než ostatní. A zase...ty mladý maj dneska spoustu jinejch možností, maj facebook - já se teprv teď dozvěděla, že se říká ksichtbuk - je spousta hnutí, kde můžeš relativně bez toho, abys dostal přes, protestovat. Takže tramping dojede s náma, starší generací. Anebo to převezmou jiný aktivity, Skaut, nebo nějaký hnutí ochránců přírody, bude se to jinak jmenovat.

Ještě mě tak napadlo, co vaše děti? Ty máš holku a kluka, brávali jste je někdy s sebou? Když byli malí?

Ale to víš, že jsme to párkrát vyzkoušeli. Zpočátku se jim to spaní venku - tedy ve stanu - docela líbilo, bylo to pro ně dobrodružství, ale moc dlouho jim to nevydrželo. Já měla to štěstí, že jsem měla úžasnou tchýni na hlídání, počkej, nesměj se, já vím že je zvykem na tchyně nadávat, ale naše babča byla v tomhle směru úžasná, ty jsem mohla děti svěřit na čtrnáct dní a všichni byli spokojeni. Takže děti byly u babičky a my si někdy mohli vyrazit jako za mlada. Ale nezneužívali jsme toho, to ne., Takže naše mladé v tomhle trampování moc neoslovilo, asi jsme je správně nemotivovali. Ale dnešní mladý mají na rozdíl od nás ÚPLNĚ jiný zájmy a taky vlastní svět, který nám občas utíká. Ale třeba budu brát jednou vnoučata!

Tak to ti přeju, ať ti to vyjde, bude z tebe pěkná babička Mary. Díky za povídání, jestli chceš, dám ti vědět, co jsem se dál dozvěděla.

Rozhovor č. 11

Pan Z., 45 let, tramp samotář

Hezký den, kontakt na Vás mi dala moje velmi dobrá spolupracovnice J.N., já jsem moc ráda, že jste mé žádosti vyhověl a dovolil mi touto formou provést rozhovor. Takže díky Skype tady máme už druhý rozhovor o trampingu, to je skvělý. Pane Z., jak vy jste se dostal k trampingu? 11

Dobrý den, nevím, jestli jsem ten pravý znalec trampingu, nicméně velmi rád si s vámi na toto téma popovídám.

Já jsem se s trampským hnutím setkal při výstupech na hřeben Lysé hory - takzvanou Ivančenu - kde se z vlastnoručně donesených kamenů stavěla mohyla na počest pěti skautů, zastřelených Němci za druhé světové války. Já se přiznám, že tenkrát (to bylo první setkání) to na mě docela dost zapůsobilo. Takže mě třeba k vandrování vzali kamarádi, ukázali mi nová místa, no a když se to tak vezme tak i celej styl vandrování.

Takže třeba v rodině jste vzor neměl? Jenom v kamarádech?

No v rodině ani příbuzenstvu určitě ne, jenom po těch kamarádech.

A co Vás vůbec na tom vandrování nejvíc lákalo? Jenom kontakt s kamarádama, s vrstevníkama?

To samozřejmě taky, on asi ten styk s vrstevníkama je vždycky důležitý.. Mě se navíc líbil dlouhodobější pobyt v přírodě a spaní pod širákem, jako celkem dostupná alternativa dobrodružství.

Jak dlouho jezdíte ven?

V podstatě jsem začal už před revolucí. Ale já nejezdím pravidelně, jsou tam přestávky, delší či kratší, podle času a osobního naladění, někdy bych jezdil každé víkend a jindy se měsíce nevyhrabu.

Můžu se zeptat, co nejpodstatnějšího se změnilo za tu dobu, co jezdíte na vandry?

V podstatě se změnilo všechno. Dřív vás všude naháněli policajti, dneska je klid. Relativně si můžeš jít, kam chceš, teda pokud nevlezeš na něčí pozemek a nechytneš ránu. Na to už musí být dneska člověk opatrnější.

Pane Z., vy jezdíte poměrně dlouho a víte, o čem je řeč. Má podle Vás trampské hnutí nějaký hlubší podtext, nějaké morální poselství., víte, mnoho lidí v něm doposud vidí jen hraní si na kovbojíčky , nebo maximálně ožrávačku někde v lese. Já nechci být vulgární, jen mluvím ze zkušenosti.

To se neomlouvejte, já to znám taky...Tramping má určitě něco do sebe, jinak by tu s námi nebyl tak dlouho.

Podívejte se, pro mě je a pořád zůstává smyslem trampingu pobyt v přírodě. Třeba jen ta nejzákladnější věc, že po našich výšlapech nenecháváme po sobě žádné stopy táboření. To je v současné době velký plus, ono se to zdá jako maličkost...ale není. Jeden večer tu přespíš, ráno se vzbudíš a jdeš dál, ohledneš a nic po tobě není, jen ta slehlá tráva a ta se za chvíli narovná. Je v tom určitá nostalgie, prchavost okamžiků, pro nás starší i určitej sentiment, těžko pochopitelnej současný generaci.

Když jste narazil na tu mladší generaci, dal by se tramping pro ni nějak využít?

Ale určitě dal, ale neumím odhadnout jak, nás starých ubývá a mladých moc nevidím, mají více možností skaut, junák, nakonec i ten pionýr, pokud chtějí provozovat pobyt v přírodě, a ty hlubší morální zásady, to jim mohou koneckonců předat i rodiče, pokud to sami znají. Jak říkám, nejdůležitější poselství trampování je kamarádství a odpovědnost vůči přírodě, toho by se dalo v současnosti využít, to jsou věci, které nějak ze společnosti mizí a je to poněkud škoda. Ale jak jsem řekl - to není jen záležitost trampingu, ten základ musí mít každý v sobě, z rodiny či mít nějaký vhodný vzor.

Pane Z., ještě poslední otázka. Jak to vidíte s budoucností trampského hnutí?

To se neodvážím vyslovit, zda zaniká, nebo ne. Je pravdou, že trampů ubývá, alespoň podle mého. Řekl bych to takhle - pravděpodobně v této době prožívá značnou krizi. Jak tato krize dopadne, to se opravdu neodvážím odhadnout, ale byl bych rád, kdyby se situace obrátila a tramping nám zůstal.

Rozhovor č. 12

Pan J., 29 let, tramp samotář.

K., já Ti - stejně jako všem ostatním - děkuji za ochotu uskutečnit tento rozhovor. Mě to moc při výzkumu pomůže, mladých trampů ve tvém věku jsem moc nenašla. Taky si myslím, že vy mladí třeba vidíte celou situaci trochu jinak, máte na spoustu věcí určitě jiný, modernější názor a tak toho chci využít. Takže - připraven odpovídat na moje otázky?

Já s tím nemám problém.

Taková naprosto základní otázka na rozjezd - K., co Tebe přivedlo k trampování? Co tak mladého muže, technického typu, jako jsi ty přivede do přírody?

No to je otázka na tělo... Mně se na trampingu zalíbila ta jeho dynamičnost (to je ten správný obrat, to mám z práce), to, že nejsem pořád na jednom místě. Z toho samozřejmě vyplývá větší počet zážitků, s každým dalším místem poznáš něco nového a pak si můžeš říct „Támhle jsem byl, jó a tady to taky znám“. Třeba se můžu pochlubit mezi klukama... Já jsem v přírodě rád, to mám asi po mamce, ta chodí strašně ráda na pěší túry a stará se o zahrádku.

No a nemusím to nijak zastírat, že v době, kdy jsem začal jezdit ven, mi jako studentovi přišli vhod i celkem levné náklady, nepotřeboval jsem na ten víkend moc, a co jsem potřeboval, tak mi půjčil strejda, ten měl dobrou výbavu pro pobyt v přírodě, protože taky dřív hodně jezdil, ty lahvičky jsme si s kámošem koupili a konzervu taky. Takže pro nás mladý kluky - ideální.

Takže Ti jako takovej ten základ, přímo pravzor mohla být mamka. Nebo i ten strejda, co ti půjčoval výbavu pro bivač?

No strejda mě ovlivnil asi nejvíce. Jezdili s tetou po revoluci hodně na kole se stanem, to bylo něco podobného. Strejda taky ved svého času cyklistickéj oddíl, měl totiž opravnu kol

a scházeli se tam docela často kluci mého věku. Tak nás asi jednou nebo dvakrát vzal v těch třinácti, čtrnácti na takovej puťák, prostě si vzal šest pubertáků na víkend s tetou na starost a jezdili jsme po Čechách. To víš, že jsme držkovali a byli protivný. Ale na druhou stranu, to celodenní putování, pak někam zajet do klidu, postavit si sám stan, udělat na ohni něco k jídlu, ráno sbalit a zase dál, to byl asi ten první podnět k tomu dalšímu. No vidíš, teď se mi vybavuje, jak jsme třeba ten stan postavili první noc blbě, pak nám spad a my v něm celou noc spali jak ve spacím pytli, jak se nám nechtělo vstávat...

Fakt jste to neopravili?

Ne, my se báli vylízt... (smích) a taky jsme byli líný.

Hlavně že jsi na to nezanevřel, po takových zkušenostech. A když si pak začal jezdit t sám, co tě na tom lákalo? Základy si měl teda z puťáků...

No já už jsem to myslím řek hned na začátku, tak ať se neopakuju. Ještě takový to dobrodružství s kámošema a pocit, že už jsme velký a dospělý, to jsem předtím neříkal, že jo?

Jo, to říká hodně lidí, že měli podobnej pocit, když začali trampovat úplně sami.

Tak vidíš, že nelžu.

Na to bych ani nepomyslela. K, jak ty dlouho vlastně jezdíš na tramp?

No skoro devět let, ale párkrát jsem vyjel i na střední škole - ale to nebylo moc slavný. To bylo spíš takový seznamování s alkoholem. Počkej, to tam nebudeš psát, ne?

Ale tím si prošlo dost lidí, co znám, to je normální, ne? To víš, že to tam napíšu, ať je to autentické.

Ty to píšeš, já ne.

Tak teď trochu vážnější otázky. K, ty seš oproti mně mladej kluk a určitě máš na to jinej názor. Změnilo se něco podstatnýho za tu dobu, co vandruješ? Celková atmosféra, nebo tak něco?

No možná se mění lidský smýšlení na to, co to vlastně tramping je. Mě třeba kamarádi nedávno říkali, že jedou na čundr za obec a budou tam celej tejdén chlastat. To si nemyslím, že je to správný, i když to mám třeba taky za sebou, ale co toleruješ u pubertáků, tak už je u kluků mého věku na divný. Jako kdyby byl tramping jen o chlastu a na pobyt v přírodě byly různý moderní outdoorový aktivity, to je přece blbost.

Takže ty tak nějak taky cejtíš, že tramping není jen o pití a přespání venku?

No jasně že není. Když si vyjedeš ven, určitě trochu utečeš od stresu a všedních problémů. Dřív se asi zdrhalo, předpokládám od politiky, ne? Taký tě to naučí samostatnosti - zajímá tě, kde se vyspíš, kde se najíš a taky koukáš do mapy, kudy se půjde, co můžeš vidět a tak. Já mám třeba docela kvalitní GPS, ale strašně rád si sebou беру klasický turistický mapy. Třeba jsem vždycky obdivoval strejdu, jak se v nich vyznal. Ten snad nikdy nezabloudil. Já jsem taky pyšnej, že se vrátím domů (smích).

K., když by ses měl zamyslet, naprosto vážně, co se ti zdá na trampingu nejdůležitější? Může to dneska mladým lidem ještě něco přinášet? Ono těch možností je teď už mnohem víc, jak relaxovat.

No oni jsou ještě lidi, který to baví, ale budou mizet. Co jsem se s klukama setkal, tak se mi vždycky líbila jejich naprostá tolerance, ty jseš takovej a ty jinej, ale dneska to je jedno, prostě pokecáme, hlavně že jsme venku. Já se setkal s všelijakými lidma, ale nepamatuju si, že by byl někdo nějak agresivní, nebo se vyvyšoval, to ne.

Jestli může tramping ještě něco mladým lidem přinášet...No kdo chce, tak si tam najde radost z pohybu, z pobytu v přírodě a taky máš radost z toho, že jsi venku a sám se o sebe postaráš, že si nezapomeněš zabalit spacák a lahváče na cestu.

A nějaký hlubší význam, řekněme pro celou společnost? Třeba jak byl dřív tramping revolta, vyjádření naprostýho nesouhlasu se společností? Má dneska nějaký význam? Jak to vidíš?

No já myslím, že už to není, co bývalo. Písně k ohňům už jsou napsané, nové osady podle mě už taky moc nevznikají.

Takže tramping pomalu zaniká?

Bude zanikat, protože lidi jsou strašně zhýčkaní. V lese není wifina a není tam sprcha. A kde není sprcha a internet, tak tam nejdu. To je myšlení mladý generace, já sám už mám taky rád pohodlí.

A to jsi mladej!

A to jsem mladej_..

Tak Ti pěkně děkuju a pak dám vědět, jo?

Jo, fajn.

Pan Z., 36 let, rozhovor č. 13, tramp samotář

Z., díky za pomoc při výzkumu. Názory mladých trampů se mi moc hodí do šetření, máte už přece jen trochu jiný smýšlení o spoustě věcí kolem nás., tak to mi moc pomůže.

Z., jako pro všechny, první otázka, co tebe vlastně přivedlo k trampingu?

U mě to byla určitě touha po úniku z takovýho toho uspěchaného, zrychleného životního stylu poslední doby a vítané vybočení ze stereotypu všedních dnů.

Na tom určitě něco bude, to snad říkají všichni. Z., kdo tě k trampování vlastně přivedl? Měl jsi nějaký vzor v rodině nebo okolí?

Vzor v rodině nebo blízkém okolí jsem neměl, to vím naprosto přesně. O to zvláštnější je, že jsme s mým starším bratrem naprosto stejného ražení, ačkoliv nás k tomu nikdy nikdo nevychoval ani nevedl. Rádi svým způsobem unikáme mimo běžnou realitu pobytem v přírodě, já jezdím trampovat nebo na ryby a brácha leze po skalách. Já bych to nejspíše přisuzoval našim dětským zájmům o znalost „lesní moudrosti“. Nás oba okouznil E.A.Seton a to hlavně v knize Dva divoši. My ji hltali každý prázdniny u dědy na chatě. Paradox je, že přitom děda nikdy netrampoval, ohýnek nám sice večer udělal, i do dílničky nás pustil, abychom si vyrobili luk a šípy, ale víc nic. Jak se do jeho knihovničky ta knížka dostala, to už se asi nikdy nedovím...Kolem chaty byl ale les - no on to byl les tak pro nás, tenkrát to bylo spíš mlázi a nálet - a tam jsme si hráli na zálesáky. Takže pro mě byla základem asi četba dobrodružné literatury no a v podstatě i ta možnost svobodného pobytu v přírodě, jako dospělej.

Z. a když si pak začal v dospělosti jezdit na vandry, co tě na nich nejvíc lákalo?

No, právě ten jakýsi návrat do toho bezstarostného dětského světa. Do té doby, kdy jsme se s bráchou toulali po lese, lezli po stromech a skalách a snažili se poznat stopy zvěře na lesní cestě. Pro mě je trampung v podstatě jakýsi pokračování dětství, kdy to na chvíli nejsem já, teď už táta od dvou dětí, ale zase ten malej kluk - hrdina a dobrodruh. No a co se mi ještě moc líbilo, byla téměř nulová organizovanost trampského hnutí. To bylo obrovský plus.

A ty jsi začal jezdit sám kdy?

No v podstatě na střední škole, to jsem se začal vymaňovat z vlivu rodičů. No ono to je taky už nějaký rok. Já teď na takový ty pravověrný vandry nejezdím, ale občas chytanu, jak se říká „slinu“ a jdu si přespat třeba na T.S., jen tak na jednu noc, abych si dokázal, že to ještě umím. No a podle mýho, když sednu s kamarádem do auta, jedeme na ryby na pstruhovku, večer zaparkujeme na nějakým strašně odlehlým místě, uděláme opatrně ohýnek, aby si nás nikdo nevšimnul, a spíme venku, to je v podstatě něco podobnýho. Ráno dáme kafe, opečem buřta, skoro jako na vandru a celej den se touláme kolem vody. Je fajn, že oba to vnímáme stylem, že nemusíš něco chytit, ale hlavně bejt venku. On ten kamarád taky za mlada trampoval, skoro víc než já, tak jsme v tomhle zajedno. A ty večery u ohýnku, trošku dobrýho červenýho vínka, hvězdné nebe nad tebou...Jednou jsme spali na takový krásný louce, od řeky táhla pomalu mlha, v tom ti bylo něco tajemnýho, až mystickýho - dva chlapi u ohýnku a jinak pus-to, prázdno, ticho, mlha.

Jo, to jsem taky párkrát zažila a když je třeba ještě úplněk, to je něco. Já si vždycky představuju takový ty tajemný jezdce jako z Pána prstenů, Nazguly.Z., když tě tak poslouchám, je možný, že se to klasický trampování u tebe proměnilo v ty pobyty na rybách? Že je sice základ stejnej -dejme tomu pobyt v přírodě, jenom to má jinou formu? Můžu tomu tak rozumět?

Dalo by se to tak říct, v podstatě máš pravdu.

A změnil se tramping za tu dobu, co ho znáš?

No to určitě. Jen to omezení volnýho pobytu v přírodě z důvodu vlastnických práv snad na každé milimetr půdy. Pole, louky, lesy, to teď může bejt všechno soukromý a těžko se přes ně dostaneš.

Co je ale obrovskou změnou, toho si musí všimnout snad každý, kdo má oči a trochu přemýšlí, jak se mění vztahy mezi trampy a koneckonců vztahy mezi lidmi vůbec. Můj názor je, že jsou všechny současné mezilidské vztahy ovlivněny mocí peněz a blahobytu. Už prostě nejsme ta jedná velká rodina, plující na jedné lodi, kde si byl každý každému kamarádem. Dneska kope každý sám za sebe a ta lidská pospolitost se tak nějak vytrácí. Ale to je jen můj názor.

Z., s Tebou se mi moc dobře vede rozhovor, na Tobě je znát, že si nad trampingem už někdy takhle přemýšlel, nebo ne?

Jo, právě že jsme se tuhle právě na rybách dostali při vínku tak nějak i do týhle oblasti. Vidiš, jaký máš štěstí!

Já si ale nedělám srandu, ono je to vážně vidět, jestli se už člověk někdy nad podobným tématem zamyslel. Takže já s Tebou můžu klidně začít i filozofovat. Z., když se tě zeptám, jaký má vlastně tramping smysl? Nejen jaký měl smysl dřív, ale může něco říct lidem i dneska? A může oslovit i mladou generaci?

Dřív byl tramping hlavně o přátelství a vzájemné empatii mezi lidma. Určitě byli k sobě tolerantnější i lidi, který třeba neměli stejnej názor na věc. Taky tam byla určitě i ta láska k přírodě a touha po poznání, i když to zní třeba strašně nadneseně.

V současnosti třeba já osobně vidím smysl trampingu asi v možnosti ukázat našim dětem - to je ta otcovská hrdost - že život nejsou jenom já nevím digitální technologie a to všechno, co kolem sebe máme, ti může nabídnout mnohem úžasnější zážitky, než je počítačová hra. Já se třeba osobně moc těším a doufám, že mi to vyjde, že až kluci povyroste, že je vezmu ven. I třeba na tu jednu noc v autě ve spacáku, ale bez televize a vany s pěnou. Plánovat si to samozřejmě můžu, bylo by to hezký. Na to je ale ještě čas.

Ty máš jak velký kluky?

Jeden a tři roky, to mi je ještě mamka nepůjčí (smích). Ještě jsem chtěl dodat, že jakýkoliv rozumný pobyt v přírodě, teď nemyslím třeba čtyřkolkáře nebo takovou tu hromadnou turistiku, tě určitým způsobem strašně osvobodí. Nenecháš si diktovat konzumní společnosti, co máš dělat a jak to máš dělat, nedosáhnou na tebe peníze ani moc. Prostě je to zase určitej odklon od většiny, jsi svobodnej a sám svým pánem.

Jako kniha, jako kniha, ty mi úplně čteš některý myšlenky.Z., poslední, poněkud pesimistickou otázku, ale ty pesimista určitě nejsi. Zaniká klasický český tramping?

Nevím, jestli úplně zaniká, ale určitě značně upadá. Mě to připadá, že se snaží přizpůsobit poměrně složitým podmínkám dnešní doby, ale to přizpůsobování, to už není to pravé. Hele, mě teď jako rybáře napadlo krásný přirovnání: „Nevstoupíš dvakrát do jedný řeky“. A to určitě platí o trampingu.

Díky za rozhovor a krásný slova.

Rozhovor č. 14

Pan H., 31 let, tramp samotář

H., já bych Vám chtěla ještě jednou poděkovat za nevšední ochotu, se kterou jste souhlasil k dnešnímu rozhovoru. Já se přiznám, že nejsem žádný profesionál. Jak Vám už určitě řekl J., řeším ve své diplomové práci otázku, zda zaniká či nezaniká český tramping a jak se vůbec změnili věci kolem něj a dal mi na vás kontakt.

Jo, on mi to J., říkal, k čemu to potřebujete, tak jestli vám to nějak pomůže..

Já mám sebou mobil, já si budu ten rozhovor nahrávat a pak to celý do práce přepíšu, souhlasíte s tím? Je to docela standardní postup, aby se na nic nezapomnělo, nebude Vám to vadit?

Ne, určitě ne..

Takže první, již tradiční otázka. H., co Vás přivedlo k trampingu?

No mě k trampingu přivedli moji skautští vedoucí, kamarádi a vlastně celý rodinný okruh. Já k tomu tak nějak samovolně inklinuju už od dětských let.

Takže Vám vzorem byli rodiče a kamarádi?

Rodiče v mládí občas trampovali a mě krátce po revoluci v mých útlých dětských letech přihlásili do Skauta, který tehdy vedli jejich kamarádi, kteří trampovali celý život. S nima a ostatníma kamarádama z dětství chodím na vandry dodnes.

Co vás na trampingu konkrétně nejvíce lákalo?

Umění přežít a žít v přírodě, nezávislost, kontrakt s dobrými kamarády a dnes bych řekl především útěk z civilizace a oproštění se od všeho materiálního a povrchního, od všech problémů. Absolutní svoboda. Nejvíce mě na tom baví fakt, že na svých zádech a okolo sebe mám všechno, co potřebuju k životu a nejsem na ničem závislý.

Jak dlouho se trampingu věnujete?

No nejsem si jistý, jestli se v mém případě dá mluvit o "oficiálním" trampingu, sám ven chodím dejme tomu od střední školy, nepočítaje výjezdy se skauty.

Co nejpodstatnějšího se změnilo za dobu, po kterou se trampingu věnujete?

Technologie a svět okolo. Na vandr se chodí v outdoorových hadrech s membránou i na ponožkách a GPS může jednoho dovést i poslepu do cíle. Pojem masťáctví je v tomto případě podle mě pokrytecký, protože spousta mých kamarádů, klasických starých trampů, chodí pravidelně vysokohorské túry a proč dobré vybavení nepoužít i na obyčejném čundru. Možná to kvůli tomu částečně ztratilo kousek té poetiky. Na druhou stranu se dá trampovat i v počasí, které bylo dříve s trampem těžko slučitelné. Tahle otázka by byla asi na delší polemiku.

H., v čem vy konkrétně vidíte smysl trampingu, to, co vás přinutí vstát a jít ven?

Tramping sám je cesta i cíl... Naprostý osvobození od civilizace, soužití s přírodou, okusování šišek (smích).

Vy jste byl asi ještě poměrně mladý, nevím, jestli to můžete porovnat, ale myslíte si, že se trampingu po revoluci nějak změnil?

Já jsem sice začal vandrovat až po změně režimu, ale nemyslím, že změna režimu měla zásadní vliv na pojetí trampu. Změny možná spatřuju v tom, že před revolucí bylo pro všechny největší gró to, že si mohou jednou za čas žít svůj vysněnej svobodnej divokej Západ, protože v lese je nikdo nemůže omezovat. Podle mne to platí u každého státního zřízení - každý má svoje mouchy, některý až masařky a od každého se dá utýct do přírody nebo osady. Jen ten divokej Západ je po revoluci tak snadno dostupnej, že ono západního myšlení ve východním bloku ztratilo punc vzpoury proti režimu a oázy svobody v něm. Ale v podstatě každéj vandr je vzpoura proti přecivilizovanosti a politice, dřív nebo teď. Já si myslím, že to podstatný zůstalo stejný, jen forma se trochu změnila.

Co je v tomto hnutí nej důležitější?

...deka a rum! A neuhnout! Znáte tu písničku?

Aby ne, kdo hrál „Rosu na kolejích“, to už byl někdo. Ty tři první akordy, to byl vyšší level.

A můžu se teď zeptat zase já? Co že píšete diplomku o trampingu, to není moc atraktivní téma, ne?

To je docela jednoduchý. To si tak jdete se psem půldenní výlet po vlastech českých a přemýšlíte, o čem budete psát diplomku. Tak vás napadne soužití člověka se psem (smích), turistika v českých zemích a od té turistiky byl najednou krůček k trampingu. Já za mlada taky

trochu jezdila no a manžel byl tramp se vším všudy. No vidíte a teď tu máme učebnicový příklad výměny rolí při rozhovoru.

Mě to vážně zajímalo, třeba se mi to někdy bude hodit, jak si vybrat téma práce, dobrý, jedem dál.

Tak copak ještě potřebuju vědět? Jo, já už vím, H., co by mohlo takový hnutí, trávení volného času přinášet mladým? Abychom my starý - to je samozřejmě na mě -měli následovníky.

Ale ono by se něco našlo. Třeba určitě ztah k přírodě, toho není nikdy dost, obzvláště teď, poznání sebe sama, návrat ke kořenům, oproštění se od majetku a takový ty kýčovitý řeči, nad kterými ve skutečnosti asi žádný tramp nepřemýšlí, protože jsou pro něj automatický. Mladí by měli zjistit, že život neexistuje jen skrze virtuální a urbanizovaný svět. S tím souvisí spousta věcí, na který je každá odpověď krátká.

Tramping je podle mě pořád ještě důkaz toho, že se dá fungovat jinak a že nehledě na pokrok, politiku, civilizaci a všech jejích aspektů lze mít nekonvenční názor a lze ho žít. Že existuje alternativa k městskému a civilizovanému životu.

H., teď jste mluvil tak ... kultivovaně, neodpovídal jste někdy někomu na podobné téma nebo tak něco? To bylo jako kniha! jak já říkám.

Ne, to fakt, ne, ale já když chci, tak umím!

Tak ještě poslední otázku, promiňte, když Vás políbila múza, jak to vidíte s budoucností českého trampingu? Zůstane nebo zmizí?

V tom tradičním pojetí, tak jak ho vnímají staří trampové bez vůle mírné adaptace na novější formu, by se dalo říct, že trochu ano. Ale je pořád spousta lidí, kteří chodí na vandr, smýšlí stejným způsobem jako staří trampové a stejně si i chovají. Jen už není moc kde stavět nové osady, hrát si na Ameriku už nemá ten punc co dříve a nechodí se jen s kloboukem, maskáčema a usárnou. Podle mě jde ale jen o formu a o pár drobností. Starý tramp jako třeba Mácha by se svou výbavou asi taky těžko srovnával s českou klasikou z komunistické éry. Takže finální odpověď ode mě – nezaniká!

H., moc děkuju za rozhovor a až to dopíšu, tak dám vědět, jak to všechno dopadlo.

Rozhovor č. 15

Pan S., 80 let, člen osady C.,

S., díky moc, že jste si na mě udělal čas, vážně, mě to moc pomůže.

Děvče, já mám času dost, vždyť jsem v důchodu... Tak jak Ti můžu pomoci?

Já jsem Vám už říkala, že píšu diplomku o českém trampingu, tak mě napadlo, že vy vlastně pamatujete počátky trampingu tady na osadě, že si s Váma udělám takový malý rozhovor, jak to vlastně s tím trampigem bylo a je. Já už mám pár rozhovorů s mladšíma trampama, ale asi by bylo zajímavý, třeba porovnat Vaše odpovědi s tou mladší generací.

No abych ti neudělal ostudu...

S., vy nikdy. Já jsem si sebou vzala mobil, mám tam diktafon, abych si to všechno nahrávala, a pak si to přepíšu. Nebude Vám to vadit?

No to je jak v televizi...(smích), čeho se na starý kolena dočkám! Tak začneme, prosím.

S., já o Vás vím, že je trampig celý Váš život, že jste trampoval i s P. rodiči, zakládal tady osadu, ale jak jste se vlastně k trampingu dostal?

No ...on je to vlastně trochu i pohled do české historie. Příchodem okupantů a následný válečný stav všechny organizace a spolky na půdě bývalé československé republiky v podstatě zakázal. I když i za tohoto stavu některé organizace ilegálně pracovaly a jejich členové byli v podstatě hrdiny. Já jsem v té době patřil do generace deset až dvanáctiletých chlapců, kterým náhle „obratem ruky“ chyběla možnost se sdružovat, jak bylo zvykem před válkou. Tak jsme se uchýlili k trampingu, který byl víceméně trpěn. Byl sice trnem v oku, posmívaný, ale byl.

S., a měl jste nějaký vzor v rodině, někoho, kdo Vám třeba ukázal pobyt v přírodě a zálesáctví?

No jsem byl pře válkou od útlého mládí členem Sokola, zúčastňoval jsem se všech akcí pořádaných českým Sokolem. Rodiče mě k této činnosti pečlivě vedli. Můj otec měl také velmi vřelý vztah k tehdejší české skautské organizaci Junák. Jeho mladší kamarádi byli členy skautské organizace a naše rodina se velmi často zúčastňovala různých skautských jednodenních výletů a navštěvovali jsme i jejich některé tábory.

Jestli jsem to dobře pochopila, byl jste členem Sokola a asi i Junáka, že? A pak jste přešel k trampingu?

Ano, zalíbila se mi hlavně ta volnost a poněkud nespoutaný pobyt v přírodě. Například v Sokole byla velmi přísně dodržována kázeň, což ovšem neznamená, že v trampském hnutí si každý mohl tehdy vše dovolit. Ono záleželo na tom, jak který z nás byl vychován v rodině. No a jak jsem již řekl, za války byl pro nás trampig určitým východiskem z nouze.

je pravda, že když jsem psala teoretickou část diplomky, tak jsem se opravdu setkala s tím názorem, že Skaut byl pro mladé hochy příliš organizovaný a tramping je lákal svou určitou volností. Takže je to tak?

No jistě! Mladý člověk nikdy nechce být příliš svazován, to je jisté . To je ta určitá revolta mládí, ta byla, je a bude. Ale i pobyt v Sokole a Junáku mi dal velmi mnoho, to je samozřejmé.

S., a jak dlouho se tedy trampingu věnujete?

Tak tady může odpověď znít: Celý život. Co by Tě mohlo zajímat, že za mojí éry, tedy myslím první republiku, vedly „trampské rodiny“ k tomuto hnutí a lásce k přírodě i své děti a určitým způsobem se to dědilo. Já jsem měl sice měl během manželství trochu větší přestávky, ale jak jistě víš, tak jsem si v důchodu to trochu vynahradil, i když ne tím klasickým trampingem, to už bych působil asi směšně. Ale mám velmi tolerantní ženu, a tak jsem si velmi často vyrazil na kole. Nebo jsem si třeba o určité lokalitě načetl různé zajímavosti a jel se tam třeba vlakem podívat. Byl to takový tramping pro nás starší věkem. Je to zajímavé, v důchodu jsem procestoval velký kus Čech, snad více než za mlada. Jen zdraví kdyby sloužilo.

Ale S., vždyť vy hravě strčíte do kapsy mladší ročníky, co se fyzicky týče. Když se zeptám., vy můžete jako jeden z mála -teď to myslím jako poklonu, opravdu - srovnávat, jak moc se tramping měnil, dejme tomu od první republiky až do porevoluční doby. To je naprosto úžasné. Co je nejpodstatnější změna? Ono jich asi bylo strašně moc, že?

Tak já když se tak zamyslím nad uplynulými lety. ...V době totality trampské myšlenky bezpochyby společnost ovlivnily, myslím tu společnost obyčejných občanů. V odporu k režimu mnozí lidé hledali možnost, jak se aspoň na chvíli zbavit politického útlaku. Jednotlivci i celé rodiny utíkali do přírody a na chaty, kde trávili volné chvíle v určitém kamarádkém společenství, relativně bez přetvářky. Bohužel i politická příslušnost a nevalné morální vlastnosti nás začali i na osadách a chatách rozdělovat. A když si vzpomenu na vyprávění svých rodičů, za okupace docházelo bez uzardění i ke kolaboraci a udávání, často i blízkém sousedském okolí.

V průběhu doby komunistického režimu a odporu k němu docházelo mezi dospívající mládeží ke změnám způsobu protestu a chování. Docházelo k určité destrukce všech bývalých hodnot . já osobně si myslím, že jedna část mládeže byla v jádru ještě na určité morální úrovni, i když se k ní společnost chovala dost skepticky - já bych sem řadil i tehdejší mladé trampy. Byl to pořád určitý druh protestu. Určitá část mladých lidí ve svém odporu sáhla až na dno a také na něm někdy bohužel zůstala.

Já osobně si myslím, že je jen dobře, že se po revoluci znovu obnovila činnost Junáka, Skauta a dalších zájmových uskupení, které působí výchovně na děti a mládež. Čas může ukázat, jak se to povedlo.

Lidská společnost se stále vyvíjí, podle okolností. Politických, sociálních, ekonomických i technických. To se projevuje samozřejmě i globálně. Často se říká, že se tento koloběh neustále opakují. Je to stálý boj mezi dobrem a zlem, kdy zlo má na své straně často vítězství.

S., když jste poznal tramping, Junák i Skaut, ce je podle vás v těchto hnutích nejdůležitější?

Jsou to sice hnutí navenek rozdílná, ale základ mají společný, úcta, slušnost, určité morální hodnoty a koneckonců i určité zvyšování tělesné zdatnosti no a samozřejmě láska až úcta k přírodě.

Ted' to ode mě bude znít velmi starosvětsky, ale já jsem člověk, jehož generace zažila druhou světovou válku a v té první umírali jejich dědové a otcové. Takže - všechna tato hnutí, ať už jakýmkoliv způsobem, mohou ovlivnit morální hodnoty a postoje jedince a jeho vrstevníků. Já bych si přál, aby mohla natolik společnost ovlivnit, aby výchovou a vzděláním už k válkám nedocházelo. To je samozřejmě jen zbožné přání, ale kéž by se to mohlo naplnit.

.....

Copak?

_____ To jsou strašně krásná slova, až mě z toho trochu mrazí. Já na vás vždycky obdivuju tu kultivovanost projevu. S., co by mohl tramping přinášet i do dnešní uspěchané doby?

_____ *Všechno to dobré, kladné, co patří do slušné a kulturní společnosti. Myslím, že moje generace tzv. masarykovské republiky měla větší hrdost, zodpovědnost a lásku k vlasti. To se dnes bohužel už moc „nenosí“, přesto si myslím, že to jsou hodnoty, které mohu morální váhu společnosti pozvednout.*

A jak to bude s trampováním v Čechách dál? Myslíte, že ještě nějakou dobu vydrží?

Milé děvče, to si netroufám předpovídat., Jak se i naše doba mění, tak i toto hnutí jeví určitě změny a nabývá jiných forem. Já se domnívám, že opravdu původní, prvorepublikový tramping již zcela vymizel. Něco myšlenek přežívá ve Skautu, ze kterého vlastně vzešel, některé myšlenky přebírají moderní aktivity, já o nich nemám zase takový přehled. Bylo by však škoda, kdyby z povědomí společnosti zmizelo trampování úplně.

Tak moc děkuju, zase mám o čem přemýšlet. Jak to všechno zpracuju a sepíšu, dám Vám vědět, vás to určitě bude zajímat.

Rozhovor č. 16

Pan R., 50 let, člen osady K.

R., už předem díky moc za všechny odpovědi, o Tobě vím, že jsi vážně tramp „tělem i duší“ , takže si myslím, že tenhle rozhovor pro tebe nebude žádný problém. R., já si všechny rozhovory nahrávám a pak je doslovně přepisuju, , aby mi neunikla žádná myšlenka a souvislost, souhlasíš s tím?

No jistě, to znám, to je standardní postup, já proti tomu nic nemám.

R., jako každého respondenta se Tě nejprve zeptám, kde se vlastně vzaly kořeny tvého trampování, kdo Ti byl vzorem, nebo kdo Tě k trampingu přivedl?

Tak to ti mohu říct naprosto přesně, já jsem začal trampovat při studiích na gymnáziu, což, pozor, nebylo tehdy tak docela běžné. K toulkám přírodou mě přivedl můj tehdejší nejlepší kamarád P., byli jsme si myšlenkově hodně blízcí, takoví filozofové, idealisti a snílci, trochu hlavou v oblacích. P. měl k trampingu velmi vřelý vztah, pokud si dobře vzpomínám, s velkou úctou vždy mluvil o svém dědečkovi, který byl typický prvorepublikový tramp se všemi těmi ušlechtilými ideály. Dokonce mě s ním seznámil a co mě zarazilo a naprosto fascinovalo, byl jeho způsob vyjadřování... Ta kultivovanost, to se v současné době jen tak nevidí.

Promiň, že Ti skáču do řeči, já to totiž znám. Přesně takhle kultivovaně se totiž vyjadřuje i můj tatínek a taky pan H., se kterým jsem také shodou okolností vedla rozhovor. Myslím, to bude stejná věková kategorie. Taky jsem si toho všimla. No to jsme trochu odbočili, ale není to od věci. odbočili. Takže u tebe byl vzor spolužák, nejlepší kamarád. Co tě na trampování tak zaujalo?

Na prvním místě to byl určitě pobyt v přírodě. Možná to zní jako klišé a někdo přede mnou už o tom mluvil, třeba už jsi podobný názor slyšela. Ale já dodneška rád vzpomínám na večery, kdy jsme s P. sedávali u ohničku, stačil docela malý, aby nás nebylo moc vidět. A za ten večer se vždycky probralo tolik věcí, od úplně všedních až po (smích).

Copak tě napadlo?

Mě tak nějak napadlo, že se probralo všechno až po nesmrtelnost chrousta, a nestačil jsem ti říct, abys vypnula mobil, tak to když tak vymaž.

Proč bych to mazala, když se u ohně vážně všechno takhle probírá, to znám. A kromě pobytu v přírodě bylo ještě něco, proč jsi začal trampovat?

Taky se mi líbilo poznávání nových věcí a lidí a společné netradiční zážitky, byla to na svou dobu určitá forma dobrodružství. Dnes bychom řekli adrenalinový zážitek.

Ty jezdíš dodneška, že?

Už mnohem, mnohem míň. Určitě je to věkem, člověk chtíc nechťíc z pohodlní a co zvládnul v osmnácti, je pro něj teď zkouška ohněm. Taky je mnohem méně času, buď na cestování, nebo i na společné akce. To je markantní, mnoho původních lokalit zpusťlo, nebo dostalo nového majitele. My jsme třeba jezdili do polesí v B., teď je to k nepoznání, původní les je vykácený a teď je to samý nálet. Taky původní kempy jsou neudržované, pomalu chátrají. A v poslední řadě už taky není bezpečné si někam vyjet sám, člověk se místy docela bojí. Je to škoda, ale asi je to nějaký přirozený vývoj, nic netrvá věčně.

Mizí podle tebe tramping? Proč?

Já si myslím, že pomalu, ale jistě mizí. To je dáno výsledkem vývoje celé společnosti, která se za poslední desetiletí naprosto změnila. Co stačilo ke štěstí nám, už mladé generaci nestačí, což je pochopitelný, jako nám nestačilo to, co našim otcům. Je jasný, že vývoj společnosti jde nekompromisně dopředu, a pokud se nad tím zamyslíš, současný vývoj je mnohem rychlejší, dravější. Tys přece taky trampovala, ne? Alespoň chvíli.

No trampovala, jinak bych o tom nepsala práci.

No tak taky můžeš porovnat minulost se současností.

Je pravda, že se spoustu věcí měnilo a mění, hlavně trávení volného času mladými, to je kapitola sama o sobě, o tom si my dva můžeme donekonečna povídat a filozofovat, že? R. a když jsme u toho filozofování, má prosím podle tebe tramping nějaký hlubší podtext, význam, či jak to nazvat?

No samozřejmě že má, hlavně prohlubovat vztah k přírodě. Je to samozřejmě taky únik od každodenního hektického způsobu života, aktivní odpočinek, svým způsobem adrenalinová zábava. Ačkoliv v současnosti ti tyhle způsoby trávení volného času nabídne hodně komerčních firem, jenom se to bude jmenovat jinak.... tramping těžko. Teď zrovna bylo v rádiu - country pobyt, můžete si zajezdit na koních, naučit se pracovat s lasem „a vaše dítě se naučí zacházet se sekyrkou jako pravý zálesák“. Myslím, že to bylo na Country radiu, já ho rád po-

slouchám v autě a tohle mě prostě zaujalo, tak jsem si na tebe vzpomněl, že ti to musím říct, že se ti to bude třeba nějakým způsobem hodit.

Když já si myslím, že ti sice předají praktický zkušenosti, ale to podstatný, to tam chybí. Mě totiž připadá, že se dělá adrenalin ze všeho, i z toho, že se děti naučí zatlouct hřebík, to je má učít táta...(následuje společná úvaha na téma mužský vzor v rodině)

.....

Nejhorší je, když se sejdou dva od branže, co? Radši zpátky k trampingu. R, co tobě osobně dal trampingu?

Mě? Moc. Obrovský pocit svobody, o víkendech volnost myšlenek i takovou tu volnost - jdu tam, kam chci já, no a koneckonců i různý originální a můžu říct až bláznivý akce, to když se nás sešlo víc, nebylo jich mnoho, ale o to víc na ně rád vzpomínám.

A co naši mladí? Mohl by se odkaz trampování ještě pro ně nějak zaktualizovat, využít?

Nedal! To je to první, co mě naprosto spontánně napadlo. Ne, počkej, to nejde jen tak jednoduše odpovědět, člověk se nad tím musí více zamyslet. Když to tak celkově shrneme, tak největší význam trampingu je v pobytu v přírodě, taky tu přírodu určitým způsobem poznáváš. Baví to dneska mladý? No některý možná jo, pár jich znám, už proto, že učím na zemědělce, tak je nebudeme všechny zavrňovat. Tak pobyt v přírodě a její poznávání, to by šlo. Tak dál. My jsme si chodily do lesa určitým způsobem odpočinout. ...Hm, tady bude změna, současná generace odpočívá úplně jinak, z tohohle hlediska nebude trampung zajímavý. Co nás ještě bavilo? Společné zážitky s kamarády, vzájemná pospolitost, úcta, družnost. Tak tady nechci být pesimista, ale myslím, že tyhle hodnoty ze současné společnosti tak nějak mizí a jestli by je trampung zase objevil? U současných mladých? To by musela být opravdu silná motivace a příklad! Taky nás trampung učil umět se spolehnout sám na sebe, být samostatný a zodpovědný. To je přínos za každé situace, tady by mohl trampung předávat. Ale zase, kdo by to měl učit a předávat? Vždyť si vzpomeň, trampování vždycky přišlo spontánně, tak nějak od srdce a teď nějaká organizovanost? To je divný. I když, kdyby se to nějak komerčně vhodně nazvalo ... co? Ona dobrá reklama prodá všechno (... následují poměrně vtipné návrhy na toto téma).

No R., koukám že i výzkum může být docela příjemnou záležitostí, takhle vtipného tě skoro vůbec neznám. Tak, to je ode mě všeno, díky moc a dám vědět, jak to šetření dopadlo.

Rozhovor č. 17

Pan H., 67 let, písemné zamyšlení, zaslané na mailovou adresu.

Dobrý den,

omlouvám se za krátké zdržení, ale dnešní doba je tak nějak náročná na čas a najednou jsem nevěděl co dřív. Pokusím se odpovědět na otázky, i když nevím, zda jsem ten pravý, který má co říci. Nikdy jsem nebyl žádnou vůdčí osobností, držel jsem se spíše stranou a nakonec jsem zůstal vlastně trampem samotářem. Ale abych odpověděl na vaše otázky. Dost jsem se nad jednotlivými otázkami zamýšlel, a snažil jsem se odpovědět co nejupřímněji a nejpravdivěji.

Co se základu trampingu týče, v rodině jsem žádný vzor neměl, otec sice byl nimrodem a miloval přírodu, ale když mne párkrát vzal s sebou do lesa, pochopil, že jeho následníkem asi nikdy nebudu.

Okolo patnáctého roku věku mne lákala ta svoboda jet ven, jít kam se zlíbí. Měl jsem i pár kamarádů, začali jsme jezdit. Zpočátku to šlo těžko, doma jsme přistavovali. Ale postupně jsem si nějaký ten vandr prosadil. V té době (60 léta minulého století) byl tramping také trochu chápán jako určitá forma protestu proti útlakům režimu. Naše poválečné ročníky byly silné a kolem ohňů bylo hodně lidí. Bývalo hodně potlachů. Leč v 66tém jsem šel na vojnu a vrátil jsem se do okupovaného nesvobodného státu. Navíc ti staří kamarádi se nějak rozprchli, a tak jsem jezdil víceméně sám. V sedmdesátých letech mne oslovilo několik rodin skautů, abych jim pomohl s obnovením organizace. Tož jsem dva či tři roky jezdil ven se skautíkama. Pak byla organizace zrušena, pro mocipány byl skauting nežádoucí. V té době byly v Plzni Porty, významná forma protestu proti společnosti, okupantům apod. Ale to už byla záležitost davová, módní. Pak už jsem se oženil a jezdil na vodu se ženou, poměrně krátce. Občas i na delší letní vandry. Přišly děti, vandru ubývalo, dnes po létech jezdím ven spíše na den a sám. Přestěhoval jsem se do Českého lesa, tož si to trochu mapuju. Fotím, občas jedu na nějaký festík, to ještě trochu drží lidičky pohromadě.

Co se změnilo? Především společnost, mladá generace je povrchní, těch, co jsou ochotni šlapat pár desítek km je už málo. Těch skalních trempů jsou pouze ostrůvky, starší většinou chataři a chalupaři.

Jsem samotář, málokdy někoho potkám, tramping neměl nějakou organizaci, snad mimo nějakých spřátelených osad a společných akcí (Porta, sportovní hry, potlachy).

Co to člověku přinese? Když budu citovat jednoho německého novináře, ti lidé z lesa jsou vždy o něco dál, dodám čistější, vstřícnější, kamarádští.

Jistě na to nemusí být člověk trampem, ale to jádro, to přírodní srdce musí mít. Ještě se ptáte, zda zaniká český tramping. Hodně jsem o tom přemýšlel. Je pravda, že trampů je čím dál tím méně, vidím to na svých cestách. Ale netroufám si říci takhle na rovinu, že úplně mizí, spíš bych řekl, že zažívá velké nesnáze, ale pevně věřím, že to všechno zase překoná, až se zase situace urovná.

Snad jsem Vám tímto mailem trochu pomohl, když budete tak hodná, dejte vědět, co si myslí ostatní, docela by mě to zajímalo. Hezký den.

Rozhovor č. 18, pan S., 45 let

S., jako každému, i tobě moc díky za dnešní rozhovor o českém trampování. Já už jsem ti podrobnosti, co, jak a proč vysvětlila, tak se ještě zeptám pro úplnost, jestli ti nebude vadit, když si to budu nahrávat na diktafon a pak si to přepíšu, kvůli přesnosti.

No tak to mi až tak moc nevadí

Díky, S., otázka na rozjezd, jak ses vlastně dostal k trampingu?

Strašně jednoduše. Kamarádi na střední řekli „pojed“ a tak jsem jel. Trochu to bylo na zapřenou před našima, ale nakonec jsem je ukecal, oni si mysleli, že budeme spát u kamaráda u babičky na chatě a my hurá ven, no pak se na to samozřejmě přišlo, to byl hukot!

Takže z rodiny to nebylo, takový ten základ? Hodně předchozích respondentů se odvolávalo na rodiče nebo sourozence, takže u tebe to tak nebylo?

Ne, na takovéhle věci naši nikdy nebyli, oni byli takoví uzavřenější, víkend, zahrádka, sice mají oba rádi přírodu a jsou hodně sečtělí, ale tramping - to ne. Ale třeba si vzpomínám, když jsem byl v sedmičce, osmičce, to už starší setra randila a já jsem jim takzvaně „zbyl“, že jsme hodně procestovávali hrady, zámky v Čechách, byli to takové motovýlety, kupodivu se mi to líbilo, i v té začínající pubertě, no ona byla taky trochu jiná doba. Takže cestování, poznávání mám rád už od základky, ale tramping, opravdovskej tramping, jsem začal až na střední, to určitě, parta fajnových spolužáků, to byl můj základ. Je zajímavý, že jsme všichni začínali jako zelenáči a podle toho taky ty naše první vyjíždky končili, ale člověk byl mladej a vydržel moc, i přijet domů promoklej na kost, trošku taky s kocovinkou... Ale člověk se otuží, něco si přečte, něco naposlouchá a bylo čím dál tím lepší. Škoda že je to pryč!

Já myslela, že ještě občas jezdíš?!

Ale jo ,já se snažím v rámci možností a taky svých povinností vyrazit, jak jen to trochu jde, no ono to už teď tak často nejde. Na jednu stranu ale nevím, jestli jde ještě o trampování, když si na starý kolena dopřeju salewu a tahám s sebou lihovej vaříč, za mlada bych si sám sobě nadal do mastňáků.

I když klasicky pod širákem jsem taky už nějaký ten pátek nespál, minimálně ve stanu a s nafukovací karimatkou. Takže starej tramp zůstal uvnitř a na vrchu je moderní obal. Sice sem tam ještě někoho pozdravím ze zvyku ahoj, ale cítím, že tam už není taková důvěra, chlap v outdooru a říká „ahoj“, snad by ještě chtěl palec zalamovat, ne?

Hele, to je taky dobrá myšlenka, jestli k trampingu stačí jen taková ta vnitřní filozofie nebo na sobě musíš mít navíc ortodoxní trampský oblečení...to je taky námět na zamyšlení.

No já sám to zažil na sobě, že když máš outdoor, už to není ono.

Budu si to pamatovat. S., jak moc se změnilo vandrování za poslední roky, kromě vybavení? Můžeš nějak srovnat dobu dejmě tomu před rokem 1989 a dneškem? Ten rok osmdesát devět jsem jen tak řekla, oni ho často ostatní připomínají, ale každý má svůj názor, třeba něco jinýho.

A to ne, já si taky myslím,že po revoluci nastal zlom, nejdřív euforie a pak pomalý ticho,to je hezkej obrat,že? To mě teď napadlo.

No, je to určitě nebe a dudy. Já už jsem třeba nadhodil to vybavení. Hele, já si teď úplně vybavil, jak jsme těsně po revoluci přivezli z Rakouska takovou tu alumatku, stála nás tenkrát jednu marku.. A jaký jsme byli kingové, skladný to bylo, lehký, izolovala, prostě zá-zrak. Postupně se objevovala spousta dalších věcí, možná že se klasický trampský oblečení a výstroj začala ztrácet už jen z toho novodobýho opojení, mít a vyzkoušet si tyhle turistický vymoženosti. Na jednu stranu je to ale docela přirozený, ne, mít lepší věci? Takovej stáneck pro dva, kilovej, to byla za nás nemyslitelná věc.

No to určitě, vzhledem k věku.

Tak já ti říkám hodnotný myšlenky a ty se směješ.

Ne, jen jsem si vzpomněla,na jednu starou hlášku ,když jsme s manželelem jezdili puťáky na kole, , „Joo,proti věku není léku“.Ale to říkáš, to je fakt.Já si třeba někdy prohlížím i ty letáky z L..a říkám, proč to nebylo, když jsme byli mladý. Tak dál... ještě něco se změnilo?

No já ti mám pocit, že všechno, stejně jako celá doba. Když máš peníze, zajedeš si, kam se ti zlíbí, žádný omezení. Ale mezi námi, tím my za mlada stejně netrpěli, nám stačil kemp u H., a slušný počasí, když se člověk toulal po Čechách. Skoro v každý vsi byla aspoň takhle mrňavá hospůdka, tam sis mohl večer na chvílku zalízt, dát si pivčo, když jeli kluci s kytarou, tak se i zanotovalo a pak sis někde večer ustlal, ani ses nemusel tolik bát. Dneska je už to trochu jinačí, no jaký trochu, pořádně.

V čem?

No předně zmizely ty hospůdky (smích). Už se taky tolik nespí pod širákem, hodně míst je soukromých a vlastně se i bojíš, já jsem sám takovej nejstej, a to nejsem žádná houžvička. Ted' mě napadá, jestli vylízt v trempsčým nebude za chvílku něco exotickýho Co je naprosto velká změna, je technika. GPS, mobily, ono je to dneska pro všechny normální, ale vem si, jak s tím začínala naše generace, to nadšení, když si mohl z lesa někomu zavolat domů, pamatuješ první mobily, ty „pádla“?

No počkej, to se nesměj ,já mám jedno z nostalgie schovaný. Je bytelný, má malou anténku a přežilo by i atomovej výbuch.Už ani nevím ,po kom je, ale našlo signál všude...

No vidíš, a to jsou jenom mobily. Hele, já mám zajímavěj zážitek, to s tím souvisí. Já tuhle vytáh ženskou, že si vezmem auto, máme kombíka, tak si vzadu uděláme spaní a projedem ty naše krásný Čechy. Jí se ten nápad zamlouval, že prej skvělý, ať naplánuju trasy, jako za mlada, vona nakoupí konzervy, sbalí spacáky, prostě líbánky ...to si můžeš vymazat.. No a já se chtěl vycajchnout, tak jsem nad tím seděl celý dopoledne, vytáh mapy.cz , sekci turistická mapa a panoramatický pohled, znáš, to, vidělas to někdy?

Jo, je to trochu jako google earth,že jo?

No, to je vono, takže já říkám,pojd' se podívat, tady na tom lesním odpočívadle budeme spát, tam bude klid. Tak se na to ta moje dívá a najednou říká, „Kde jsou ty časy, kdy jsme jezdili jen podle papírový turistický mapy a vůbec nevěděli, kde budeme spát. Ty mi tady řekneš, tady na tý mýtině budeme spát a ještě si k tomu drže napíšeš souřadnice. Není to trochu úchylný?“ Tak jsme o tom chvílku debatovali, jak nás ta technika naprosto pohltila, já si myslím, že i to je k tématu, jaký jsou obrovský technický vymoženosti, nás třeba ještě napadlo, jaký by to bylo třeba bezvadný pro naše rodiče, jen kdyby uměli trochu s internetem, víš, že by si takhle mohli cestovat a procházet třeba místa, kde už byli. Taky jsme si říkali, jestli třeba nebude za chvíli virtuální příroda, dáš si helmu, octneš se v lese, stříkneš si nějaký lesní vůně....doprčic, toho já se nechci dožít.

Tak tohohle ani já ne, to mi věř,taky už jsme to s manželem probírali. To jsem ráda, že nejsme jediní, kdo se budoucnosti z tohohle pohledu trochu obávají. Ještě se tě zeptám - co

další budoucnost trampingu ,jak si podle tebe povede dál? To je ošemetná otázka, já vím,že jo, ale zkus se trochu zamyslet.

Já bych nechtěl být špatným prorokem, ale podle toho, co jsme teď tady spolu probrali i jak se tak dívám na svět kolem sebe, tak tramping možná mizí. Je to tím, jak se mění svět kolem nás, společenský souvislosti, to, co dělalo tramping trampingem a proč člověk vlastně jezdil ven. Ačkoliv teď mě napadlo takové přirovnání, krátce po sametu se začali taky objevovat myšlenky,že v Čechách vymizí zahrádkaření jako koníček, že už to nebude potřeba a kdesi cosi,že se bude volno trávit naprosto jinak,než s rejčem v ruce. Což byla sice pár let pravda, ale jestli máš u vás ve městě občas nějaký - no teď se tomu říká farmářský trhy...

Ty trhy máme a myslím , že vím, kam míříš. Od jara do podzimu jsou plný kytěk a nekupují je jen senioři, aspoň u nás ne, je to tak správně?

Správný postřeh - lidi,i mladý, se zase po těch letech nadšení z malin po celej rok v marketech vracej ke svej výpěstkům, když jsou jinde plný chemie, jo takový ty maminy, co maj všechno eko a bio. A já ti mám pocit, že vzhledem k takovému neuspokojivý společenský situaci se zase zahrádky, chaty a chalupy stávají útočištěm a místem vlastního klidu. Takže - proč by se něco takovýho nemohlo stát i s trempingem. Necháme se překvapit a zatím bych to nechal otevřený, přijď tak za deset let!

No dobrý, no, tak já se stavím.Hele, díky moc a pak dám vědět.

Rozhovor č. 19, pan D., 37let. člen osady K.

D., díky moc za rozhovor a jeho nahrávání, o kterým jsme se už předem dohodli . Otázečka na rozjezd, jak ty ses dostal vlastně k trampování? Měl jsi nějaký vzor, nebo náhoda?

To je strašně jednoduchý. R., mám mluvit spisovně, nebo jak mluvím normálně? Možná by to bylo lepší, když si nebudu na nic hrát, víc se dozvíš (smích).

Klidně mluv, jak „ ti zobák narost“. Mě celkem nejde o slovíčka, důležitý je obsah, to mě hlavně zajímá.

To je fajn, protože toho jsem se trochu bál, že budu muset mluvit jak ze žurnálu. Takže jak jsem vlastně dostal k potulkám přírodou? Tak já jsem měl vzor, ale pozor, vzor s velkým V, strejda P. Takhle, von to není vůbec můj strejda, to je naprosto cizí člověk, ale zná mě tak ňák od mrněte, tak mu říkám strejdo.

Aha, takže u tebe byl vzor naprosto cizí člověk., to tu nezaznělo tak často, no tím líp. A jak k tě k tomu teda strejda P.dostal.

No, to budeš koukat! Strejda P. sloužil na remorkéru, který vozil zboží z Čech do Hamburku, po Labi. On to byl pravej nefalšovanéj šífař, nikoho takovýho dodneška neznám.

Nekecej, fakt..a kdy to bylo, proboha?

No ještě za socialismu...když jsem byl malej.

A jak ses přes strejdu dostal k trampingu? On byl asi strejda takovej dobrodruh, ne?

Jasně, šífaři, trempové a vodáci, to byla vždycky jedna parta. On mi strejda občas z tý ciziny něco přivez, když mohl. Mám od něj pěkněj značkovej zavírací nůž, ten bys tady tenkrát nesehnala,jestli ti něco říká Gerber.

No neříká, ale asi byl dost vzácnej co?

No na Aukru už bych za něj něco dostal...No a pak mi ještě přivez originál usárnu,to tenkrát sehnal někde v armyshopu...

Počkej, přece mi nechceš tvrdit ,že tenkrát byli v německu army shopy,já jsem teda nák mimo.

No byly, já jsem vždycky seděl s otevřenou...pusou, když se strejda rozpovídal. No a ty jeho příhody z cest, to ti bylo někdy jak fakt z divokýho západu, takže strejda v tomhle byl můj naprostej vzor, já jsem se mu dokonce v pubertě chtěl strašně podobat.

A strejda vandroval, kromě toho že byl šífař?

Vandroval, byl dokonce šerifem osady K., a když mi bylo dvanáct, tak mě tenkrát vzal na takovej vandříček, naši neměli nic proti tomu, protože se prostě dobře znali.

A vaši netrampovali?

Ne, máma je učitelka a táta dělal v P., takže to je dost mimo.

Takže strejda tě vzal na ten první vandr a už to jelo.

Já byl z toho tenkrát strašně nadšenej, takže jsem s ním jel ještě párkrát, on mě měl strašně rád, , von byl totiž strejda svobodnej, tak mi tak nějak předával tu pomyslnou štafetu..Já se o tomhle zmínil mezi kámošema a ono to chtěli ozkusit taky, no a tak vznikla postupně taková parta mladejch kluků.

Kolik vám bylo?

Já nevím, do těch sedmnácti a pak jsme si už začali jezdit sami.

A ty jezdiš hodně, že jo?

Jo, já jezdím furt, ale navíc ...po revoluci se u nás znova objevil skauting a my jsme díky těm zkušenostem začali navíc pracovat s dětma, v tomhle směru.

Hele a proč jste nepředali tramping, když už byste mohli, proč skauting?

No protože nás přímo oslovilo pár tehdejších skautů, jako dospělejch , jestli bychom jim s tím tak nějak nepomohli, že známe lesní moudrost a taky takový ty praktický věci do le-

sa, Tak jsme si řekli, proč ne a ještě ten úžasnej pocit zadostiučinění, že o nás někdo ví a že přišli přímo skauti, chápeš? No a další věc - bylo to něco jinýho, novýho, spousta lidí na skauting slyšela, hodně si jich vzpomínalo na svý mládí, tak nás v začátku podpořili, třeba se zázemím.

Takže ty jseš skaut a tramp zároveň, nevylučuje se to? Já myslela, že se tyhle hnutí nějak nemusej,

No tak... nemilujou se. Ale v podstatě je to to samý, láska k přírodě, kamarádství, skaut si tam přidá ještě ušlechtilý dobrý skutky na každěj den, ale podstata je stejná, a bylo to pro děcka u nás ze vsi, u nás si vidí každěj do talíře, jak se říká, tak nebudu dělat drahoty, ne?

Takže člověk může bejt oboje?

Hele, takhle, já když si chci opravdu odpočinout, tak si vezmu usárnu, natáhnu maskáče a vyrazím ven, jak jen to jde, žena mě pustí, to je fajn, ví, koho si brala.

A paní nejezdila, nebo nebyla skautka?

Ne, my se našli přes seznamku, my jsme takový nevšední manželství.. Ale zatím nám to klape!

Aha...no nakonec proč ne. A ty už máš děti?

Jo mám kluka a holku, jsou rok po sobě, klukovi jsou čtyři a holce tři.

A bereš je sebou na vandry?To jsou asi ještě malý ne?

Na vandry je neberu, ale ke skautům občas kluka jo, až se otrká, může jet i na vandr, když se mu to bude líbit ,ty vandry jsou přece jen trochu drsnější!

A nebude ti vadit, když by zůstal jenom u skauta?

Hele takhle, já jak jsem od každýho něco, tak si myslím, že mi to až tak vadit nebude, hlavně když bude jednou něco chtít dělat, já to vidím na těch mojích skautících. Tak je fajn, když se dneska děti uměj něčím zabavit, když třeba jen neseď u her.

Tak na co jsme se ještě neptali? Jo...D., jak moc se změnilo trampování za tu dobu, co jezdíš, když jezdíš doted', tak si toho asi víc všímáš, ne?

Tak to víš že se to mění, těch kluků jezdí daleko míň, v mým věku ještě jo, ale ty mladší kluky moc nevidím. Tak zase mají třeba jinou zábavu, každěj ti řekne, že jsou dneska jiný možnosti, když chceš něco dělat, tak v podstatě můžeš, teda pokud máš dostatek peněz, já si myslím, že to trampování bylo naprosto pohodový, tam jsou náklady v podstatě nulový. Ale musíš vstát a jít, to třeba ty mladý, myslím úplně mladý, tak nebaví.

No ještě jedna věc a podstatná, nemůžeš jít na vandr, tak kam chceš, hodně třeba průchozích cest už je na soukromejch loukách, pastvinách, mě se teda ještě nestalo, aby po mě někdo vyjel...

Tak ještě něco..No a to bude od tebe docela zajímavý slyšet, když jseš ten polotrem a děláš s dětma. Má podle tebe tramping ještě nějakou budoucnost,může mladý generaci něco dát. U skautingu je to asi jasný, ale ty vandry?

No..to je složitý. Počkej. Tak já začnu tím, co může trampování dávat. No třeba mě dáva trampování takový to dobrodružství, divokost, nezávislost, to u skautů není...no není. Taky jsem ti prve řek, že když si chci fakt odpočinout, jedu na vandr. Jasně že ta svoboda je relativní, ale aspoň něco. Takže když se najde takovej týpek jako já, tak mu bude asi tramping vyhovovat. Samostatnej, dobrodružnej a nechce utrácet velký peníze za to, že může spát venku.

Co je ještě na vandrech skvělý, jsou ty večerní ohničky a kecání, eventuelně s kytarou. Jasně že je to s pivkem, to u chlapů jinak nejde a u skautů to nemůžeš, tam ať chceš nebo ne, musíš bejt pro ty mrňata nějaká autorita a vzor. Tak takhle asi.

A ta budoucnost trampingu?

No říkám, dokud budou kluci mýho ražení, tak to potrvá, třeba něco přijde, nějaká móda a ta oblíbenost bude větší, bude to in, jako teď já nevím třeba skialping , kešing a něco podobnýho.

Díky moc, pěkně se s tebou povídalo.

Rozhovor č.20., pan J., 45 let, tramp samotář.

Tak už to běží, můžeme nahrávat. H., první otázka. Co, nebo kdo tě přivedl nebo třeba jen seznámil s tramským hnutím?

No já nevím, u mě to byla taková ta touha po dobrodružství, my jsme četli Londona,Foglara, všechny ty dobrodružný knížky. A pak ještě ty kluci na tom nádraží, když jsem je viděl, jak vyrážejí, to asi taky byl určitej vzor.

Měl jsi třeba nějaký vzor v rodině? Mně třeba hodně lidí vzpomínají třeba tátu?

Ne, ne to jsem neměl, to vím určitě...

Co tě tak nějak na trampingu lákalo?

No já už jsem asi odpověděl v tý první otázce, to je vlastně to samý. Dobrodružství, kamarádi, táborový ohně a „kytáry“.

A kdy jsi vůbec začal s trampováním?

Odnepaměti!

No tak počkej, odnepaměti? Tak já nevím ,třeba od patnácti?

No to daleko dřív, ještě jako dítě školou povinné. No já jsem utíkal...trochu před mamkou a tak. My jsme nejdřív jezdili na Ž, tak jako na jeden den jsme vypadli, no pak už se začalo jezdit i na osady.

Víš H., ty jsi opravdu nejortodoxnější tramp z mých respondentů, taková ta krásná tečka na závěr, takže - co se změnilo za celou tu dobu, co jezdíš ven?

Nikdo už netrampuje!!!

Nikdo už netrampuje?

No jasně, hrozně to ubylo!

A čím to je myslíš daný? Dobou? Nějakými změnami v politice?

Já si myslím, že s politikou to nemá nic společného. Takhle, kdo je velkej dobrodruh, tak táhne teď do opravdový divočiny a ty kluci mladý maj spoustu jinech možností, který dřív nebyly. Takže můžou někam jet, za hranice, třeba do Kanady, když dám příklad, nebo vlastně kamkoliv.

No to jsou ty, který hledaj furt to dobrodružství,ale spousta lidí to nehledá. Lidi jsou zblblý počítačema, hrajou hry. Hele, e já začal jezdit na vandry někdy ve dvanácti, čtrnácti letech, a když se teď podíváš na tu generaci, to sou fakt jiný zájmy, to se fakt nedá srovnat.

Myslíš, že u nás to byl i nějakej protest, třeba proti zřízení?

Hele u mě, já nevím, jestli to byl přímo protest...

Nebo že jsi hledal jakousi svobodu?

No tak to víš ,žeš tam nákou svobodu měl, nebo sis to ve svý naivitě myslel, že ji máš,když mi bylo těch patnáct, tak ti ani nepřipadlo, že děláš něco, co se těm, co tomu tady velej, nelíbí. Prostě pro mě to bylo dobrodružo, sbalit si pytel a vypadnout, vychrápat se někde, pokud možno na sněhu.

Jo...abys byl tvr'dák, co největší drsoň.

No jasně, co jsme četli v těch knížkách, tak jsme chtěli i venku. Pokud možno fakt co nejdrsnější. No pak jsem přišel na to , že dělám něco, co ti nahoře nemaj rádi, ale hele, my jsme do to ho nikdy žádnou politiku nezatahovali, já jsem se politicky vyjadřoval jinde,..třeba tím že jsem odmítl jít na vojnu a taky jsem to pěkně...No nebudu to pitvat, zažil jsem si svý a nikomu to nepřeju. Hele, obraťme list, co tam máš dál?

A co tremping a takový to pravý kamarádství, co ty na to?

No to víš že jo, to byla hrozná parta, ty kluky jsi měl moc rád, nebo přijel někam, potkal si trampy, který jsi v životě neviděl, a najednou jste byli jedna parta, sedlo se k vohni nebo do hospody,začalo se hrát nebo kecat, fakt v životě jsi ty lidi neviděl,prostě potkals na nádraží lidi, řekli jste si ahoj a najednou jste byli kamarádi a věřili jste si.

Myslíš si, že má tramping nějaký cíl?

Hele, já nevím, já bych v tom nějaký hlubší cíle nehledal, já si myslím, že spousta mladejch kluků s tím začala a líbilo se, našlo si kamarády, nebo i na těch nádražích, to byly prostě vzájemný sympatie, takže jo, to by něco mohlo bejt, nějaký utužování kamarádství, mezi komunitou, která ti vyhovovala, ale jestli to je nákej cíl, to asi ne. Hele já nevím, o cílech jsem nikdy nepřemejšlel, no smysl to mělo, já vidím fakt hlavně v tom kamarádství, ale nic hlubšího bych v tom nehledal, prostě se lidi sejdou u vohně, proberou se všechny nesmysly, začne se hrát, začne se zpívat a je to, možná je to staromódní, ale je ti fajn.

A změnil se tramping, třeba po tý změně režimu?

No kamarádko, já tady taky nemám odpovědi. Jak jsem říkal, my jsme do toho moc politiku netahali, jakože přijeli bengá, tak` s je poslal do ...,ale hele paradoxně, tím, že je svoboda, tak to hnutí zaniká. Dokavad' tě drželi na uzdě, tak ses držel těch svejch kámošů, ale to hnutí zaniká i tím, že nejezděj ty mladý kluci, že nejezděj ty patnácti dvacetiletý, nemaj potřebu tohohle způsobu kamarádství, tohle je totiž způsob života, samozřejmě já znám pár lidí, krerý s námi jezdili rok, dva, tři, pak odpadli, narodili se jim děti a tak dále atak dále, ale spousta lidí to vydrží a celej život. Víš co, já si myslím., že jsme poslední generace která drží tenhle styl,

A mslíš, že je třeba současná generace o něco ochuzená, o tenhle způsob seznamování, takový to rovný s rovným.

Ale ne, voni se seznamujou zase jinak, nemyslím si, že všichni žijou tím konzumním životem, Kaufland, televize a nazdar bazar, určitě je spousta jinech subkultur, který si užijou svůj život, ale to trempování, to si myslím fakt zmizlo. Neříkám, že občas není nějakej potlach, ale je toho hrozně málo.

Takže mslíš, že jsme jedna z posledních generací trampingu, že se s těch teenagerů už moc nerekrutují?

No co znám, to minimum, tak to sou třeba děti starejch trempířů, který možná, možná k tomu jednou dojdou, ale jinak, fakt, já znám jen jednu jedinou partičku od Z., který jezděj trampovat, ale to je fakt jedna jediná, takže já fakt nevím.

A myslíš, že tramping míval nějaký celospolečenský význam?

No určitě mělo, ty trempíři tu společnost ovlivňovali, už jenom tím, že je vlastně nechtěla, ale dneska si myslím, že už je to passé a v podstatě historie, já si fakt myslí., že to všechno v podstatě zmizí, že se na ty osady jezdí, to jo, ale to jsou ti, kterým je dejme tomu čtyřicet až...devadesát let, který to ještě držej, je to v ..ale je to prostě tak, hele já si myslím, že to zmizí úplně. I když možná že ...ale to je nesmysl, voni žádný následovníci nesou, nehrajme si na nic, nejsou.

Co pro mě bylo nejdůležitější, to jsem asi už předtím řekl, já jsem i sám jezdil rád, já jsem si vyčistil hlavu, prostě jsem se sebral a tejdén prostě šel, , sbalil si pingl, někam jsem došel, tam jsem si udělal voheň a sám jsem si zahrál na tu kytaru, sám, úplně sám,

A od čeho sis čistil hlavu?

No od všech starostí, problémů, jako když seš na cestě, tak si vyčistíš hlavu, já když teď takhle spolu mluvíme, tak mám chuť se sebrat a nejmíň na čtrnáct dnů někam vodjet, což už ovšem nejde, máš dvě malý děti, to víš, já jsem začal s těma dětma pozdě, takže když na cestu, tak dvě malý děti sebou..

Pokud budou chtít...(smích).

No budou chtít, to je jasný, teď jsou ještě maličký - ne já vím, na vandr je budu brát, až dostanou svůj rozum a vechno jim vysvětlím, ale když je to bude bavit, to budu..budu moc rád.

Co mě dneska mrzí, to je ten nepořádek všude v přírodě, když jsme vyrazili vn na cestu, tak jsme to měli tak nějak zakořeněný, nedělat kolem nepořádek, to bylo tak nějak automatický, prostě, když se dneska podíváš, když jedou lidi do přírody, to je peklo, peklo, peklo, tys k tomu měl prostě jinej vztah, tak za prvé to byl víkend, takže svátek a pak ses tam choval úplně jinak, abys do tý přrody, do tý krajiny patřil, zapadl tam, prostě jsi to vnímal tak, že po tobě nezůstane žádněj bordel, a jezdili jsme tam, kde jsou ty přírodní rezervace, odvášad nás vyhnali ty ochranáři, ale teď je to tam plný turistů, cyklistů, nic proti cyklistům, ale ty cesty jsou normálně rozježděný na hadry, a ty si vlezeš pod převis se vyspat a voni tě normálně seberou, daj ti pokutu a vyženou tě votamtad', kdežto jiný ne. A přitom těm chybí to kouzlo divočiny, že někde vylezeš z vlaku a přespíš tam, nejlíp když je venku mráz a sníh, to je to hlavní kouzlo pro přežití.

Ale je fakt, že tohle nemůžeš nikou vnucovat, můžeš vnucovat, že se neházej petky po lese, to můžeš vnucovat, třeba i násilím, ale začít musí každej sám u sebe, já když třeba někdy vyrazím, a vidím, jak třeba od chaty vede žumpa přímo k řece, tak mám kolikrát sto chutí po někom vlítnout, ale pak si říkám, od toho tady nejseš, co s tím naděláš, uděláš si akorát zle.

Mě ten soulad s přírodou, to opuštění hrozně mrzí, já vím, že sis třeba v lese postavil chatku, ale ta byla tak nějak postavená s těch kuláků kolem, nějak to tam patřilo.

Nebyla to ta montovaná na klíč, jako teď...Bylo to bez elektriky

Bez elektriky, panebože, jako všechno. Dotáhnuls tam nějaký kamínka, aby se v zimě nezmrzlo, no vono se stejně mrzlo, ale to už je jedno, to byla prostě taková ta drsná romantika, která už ty lidi dneska nezajímá.

Je fakt, že ta komerce to asi převálcovala...jako prostě všechno.

No jasně. Hele já znám pár kluků, který jsou dobrodruzi, jako třeba ten kluk Ch., ten se třeba sebere a jede na pól, na měsíc jede někam s kajakem,

No to už jsou kluci o levl vejš, ne?

No to jo, ale von taky trampoval, von měl srub v Zapomenutým údolí, to sou takový ty nej, nej, ale pro nás to bylo prostě v pátek vypadnout, dobrodružství, no bejvaly doby, kdy vynechat pro mě dva víkend za rok bylo prostě nemyslitelný, no nevím, podle mýho to s náma prostě dožije a pak, no nevím, já si myslím, že to tak nějak cejtěj všichni kluci, co ještě jezděj. Vono je to legrační, ale já třeba i ty věci, co jsem měl na sobě, jsem měl tak nějak rád přírodní, žádná syntetika...no vono to ani nebylo, žejo.

No co si pamatuju, tak byly věci z vojny, vid'?

No, já byl vždycky takovej ortodoxní, já třeba rád hrával i ty starý trampský písničky, ty folkaři mi lezli na nervy. Něakej Nohavica, podle mě prostě Nohavica k ohni nepatřil, no ale to je každýho věc názoru, my jsme měli tu Kanadu a divokej Západ, ještě jsem snesl Ryvolovky,

Prostě klasika, jak si to pamatuju,

Tak jo, to je asi tak všechno, co si vo tom myslím, já nevím, jestli ti to k něčemu bude, to je můj názor na věc, já to nikomu nevnucuju.

Ne, díky, tenhle pohled opravdu ortodoxního trampa bude taková „třešnička na dortu“, to si buď jistej a díky moc, já se ti přes K.. ještě ozvu, jak to celý dopadlo.